

euskara ikasten ari garenon aldizkaria

MIREN ARZALLUS:

**"Kristobal
Balenziagaren lanak
eragina du gaur
egungo modan"**

Gaurgero:
Etxepare
Institutua

Sekuentzia
didaktikoa:
Honelakoa naiz ni

Bidaia:
Eslovenia,
Alpeen itzalean

Erdia
AURKIBIDEA
2010

GIPUZKOA

ANDOAIN

ERNAITZA LIBURUDENDA
Zumea, 2
20140 ANDOAIN

BERGARA

ELKAR MEGADENDA BERGARA
Ibargarai, 12
20570 BERGARA
bergara@elkar.com

DONOSTIA

HONTZA LIBURUDENDA
Okendo, 4
20004 DONOSTIA

ELKAR MEGADENDA DONOSTIA
Fermín Calbetón, 21-30
20003 DONOSTIA
fcalbeton@elkar.com

ELKAR MEGADENDA
Bergara, 6
20005 DONOSTIA
bergarakalea@elkar.com

IRUN

ELKAR MEGADENDA IRUN
Colon pasealekua, 8
20300 IRUN
irun@elkar.com

OSKARBI LIBURUDENDA
Colon pasealekua, 11
20302 IRUN

TOLOSA

ELKAR MEGADENDA TOLOSA
Aroztegieta, z/g.
20400 TOLOSA
tolosa@elkar.com

OÑATI

IBARRONDO LIBURUDENDA
Plaza. Fueros, 10
20560 OÑATI

ZARAUTZ

GAROA LIBURUDENDA
Trinidad, 7
20800 ZARAUTZ

BIZKAIA

BARAKALDO

MILOS PALENZUELA
LIBURUDENDA
Uribe Merindadea, 14
48901 BARAKALDO

BASAURI

BIOK LIBURUDENDA
Dr. Garay, 11
48970 BASAURI

BILBO

CASA DEL LIBRO-URQUIJO
Alda. Urquijo, 94
48009 BILBO

CASA DEL LIBRO,
LA LIBRERÍA
Colon de Larreategi, 41
48009 BILBO

MACEDA LIBURUDENDA
Santa Clara, 16
48006 BILBO

HERRIAK LIBURUDENDA
Licenciado Poza, 11
48008 BILBO

VERDES LIBURUDENDA
Correo, 7a
48005 BILBO

ELKAR MEGADENDA BILBO
Iparragirre, 26
48011 BILBO
iparragirre@elkar.com

LIZARDI LIBURUDENDA
Heliodoro de la Torre, 9
48014 BILBO

CAMARA LIBURUDENDA
Euskalduna, 6
48008 BILBO

BINARIO LIBURUDENDA
Iparragirre, 9 bis
48009 BILBO

KUKUMA LIBURUDENDA
Colon de Larreategi, 21
48001 BILBO

KIRIKIÑO LIBURUDENDA
Colon de Larreategi, 11
48001 BILBO

LAUXETA LIBURUDENDA
Rodríguez Arias, 45
48011 BILBO

DURANGO

HITZ LIBURUDENDA
Artekalea, 14
48200 DURANGO

LEIOA

ARTAZA LIBURUDENDA
E.H.U. Leioako Kanpusa
Posta kutxa 56
48940 LEIOA

SANTURTZI

TEMAS LIBURUDENDA
Pagazaurtundua, 3
48980 SANTURTZI

ARABA

GASTEIZ

ELKAR MEGADENDA GASTEIZ
San Prudencio, 7
01005 GASTEIZ
sanprudencio@elkar.com

CASA DEL LIBRO-AXULAR
LIBURUDENDA
Arka, 11
01005 GASTEIZ

STUDY LIBRERÍA
Fueros, 12
01004 GASTEIZ

AYALA LIBURUDENDA

ELKAR MEGADENDA GASTEIZ
Apraiztarrak, 1-Campus
01006 Araba
campus@elkar.com

NAFARROA

ARBIZU

BERIAIN LIBURUDENDA

ETXARRI

KAXETA LIBURUDENDA

IRUÑEA

AUZOLAN LIBURUDENDA
San Gregorio, 3
31001 IRUÑEA

AUZOLAN LIBURUDENDA
(Berria)
Tutera, 16
31003 IRUÑEA

ELKAR MEGADENDA IRUÑEA
A.M. Larraona, z/g.
Golem Eraikina
31008 IRUÑEA
amlarraona@elkar.com

LIBRERÍA EL PARNASILLO
Castillo de Maya, 45
31004 IRUÑEA

IPARRALDEA

BAIONA

ELKAR MEGADENDA BAIONA
Arsenal Plaza
64100 BAIONA
baiona@elkar.com

08

14

24

27

30

36

06 GAURGERO

- Etxepare Euskal Institutuaren ateak munduari zabalik
- Goizane, Gipuzkoako Goierri lehen sektorea bultzatzeko zentroa
- Intxorta 1937 Kultur Elkartea, gerra galdu zutenen memoria berreskuratzeko lanean
- Kaloriak zenbatzen erraz ikasteko

14 SEKUENTZIA DIDAKTIKOA

Honelakoa naiz ni

23 HAMAIKA TRIKIMAILU

Mertxe Rodriguez, Marimotots

24 ELKARRIZKETA

Miren Arzallus: "Kristobal Balenziagaren lanak eragina du gaur egungo modan"

27 BIDAIA

Eslovenia, Alpeen itzalean

30 MUSIKA

Acoustic Glorious taldearen ezohiko musika

32 KOMIKIA

Etxahun, kartografoa (2. atala)

36 KULTURONTZIA

- Holanda eta Flandeseko pintura Guggenheim Museoan
- Argitalpen berriak

Ikasbil atarian ikusgai

416

Testuen/ariketen maila:

A1 A2 B1 B2 C1 C2

ERREDAKZIOA:

Eskarne Lopetegi
Esther Isasa
Mª Ixabel Valcarlos
Ion Imanol Iturriotz
Jose Frantzisko Zinkunegi
Iñaki Aranberri

Azaleko argazkia:
Josexo Arantzabal

DISEINUA ETA MAKETAZIOA:
Zirrimarra/Truke
(Andoain-Beasain)

INPRIMATEGIA:
GERTU
Oñati, Gipuzkoa

LEGEZKO GORDAILUA
BI- 2251/81
ISSN: 0212-6788

Ikasbil atarian (www.ikasbil.net) eta HADE aldizkariaren erredakzioan jasotako galdera batzuk jaso ditugu, beti bezala, txoko honetan zuei erakusteko. Hona hemen hil honetakoak:

Kaixo lagunak:

Azken deialdira aurkeztu eta nire mailako azterketa gainditu nuen (2. maila), jakin nahi dudana da noiz eska dezakedan diru-laguntza.

Mila esker zuen laguntzatik.

Bigarren azterketa-deialdira aurkeztu zinenez, irailera arte itxaron beharko duzu diru-laguntza eskatzeko.

Egun on!

Irakurri berri dut EGA azterketan aldaketak egingo direla, besteak beste, idazlan bakarra egitetik bi idazlan (motza: 150 hitz, luzea: 250 hitz) egitera pasako da eta. Hori horrela izanik, ea otsaileko HADE aldizkarian idazlan eredu bakoitzetik (motza zein luzea) ereduren bat argitaratu ahalko zenuketen jakin nahi nuke, azterketa egin aurretik haiei erakusteko.

Nire proposamena kontuan hartuko duzuelakoan, agur-tzen zaituztet.

EGA agiriaren ardura Hezkuntza Sailarena den neurrian, bertara bideratu beharko duzu zure eskaria. Dena dela, bere web orrian aurkituko duzu informazio gehiago nahiz azterketa-ereduak. Hona hemen helbidea: <http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.net>

Nire ikasleekin askotan ikusten dut Kerman, mintzalagun bila saioa euskaltegian, baina ez dakit nola egin dezakedan atal bakoitzean lantzen den edukia aldeztu aurretik jakiteko, saioz saio begira ibili gabe. Ba al dago Kermanen saio guztien aurkibide orokor bat nonbait ikasbilen bertan?

Mila esker

Ikasbilen duen bilatzailea erabili behar duzu horretarako. Atariaren hasierako pantailan daukazu, ezkerreko aldean. Saka ezazu Bilatzaile aurreratua eta beste pantaila bat irekiko zaizu.

Gako hitzetan Kerman jarrita, saioen zerrenda osoa aterako zaizu eta horretaz gain, gai jakin bat aukeratu nahi baduzu, idatz ezazu eta gai horren inguruan dauden atalak zerrendatuta ikusiko dituzu.

Ipadi bat oparitu zidaten Gabonetan eta konturatu naiz ezin ditudala www.ikasbil.net atariko bideoak ikusi. Zer egin dezaket?

Atariko bideoak flash motatakoak dira eta ezin dira zurea bezalako gailuetan behar bezala ikusi. Zoritxarrez, arazoak ez du konponbiderik Aplek horretarako soluziobiderik jartzen ez duen bitartean.

Komiki hau ikus eta entzuteko, jo helbide honetara: www.ikasbil.net

Komikia

Txo!

Zure txokoa da hau, idatziguzu!

HABE DURANGOKO EUSKAL LIBURU ETA DISKOEN AZOKAN

A2 Urteroko zitari **hutsik egin** gabe, Durangoko Euskal Liburu eta Diskoen Azokan izan zen HABE joan den hilean. Beti bezala, Eusko Jaurilaritzak izan ohi duen standean jarri zituen HABEk bere argitalpenak salgai, baina, horretaz gain, bere stand propioa (irudian ikusgai) ere izan zuen. Bertan, HABEren www.ikasbil.net ataria erakutsi eta erakundearen gaineko zalantza eta galderei erantzuteaz gain, Etxepare Euskal Institutuaren *Euskara Mundiala* eta Hizkuntza Politikarako Sailordetzaren *Munduro Euskaraz* kanpainen berri eman zitzaizen bisitariei. Ikasbil atariari buruzko galderei erantzutera animatzen zirenei, berriz, 2011ko agenda oparitu zitzaizen eta parte hartu zuten guztien artean, material didaktiko **sorta** bat **zozketatu** zen eta Zuberoa Andres andrea suertatu zen irabazle.

HABEren stand zaintzen aritu ziren kolaboratzaile bizkaitarrak: Uztarri Kultur Taldeko Larraitx eta Pello.

MUNDURO
euskaraz
abierto al mundo

2011
EGUTEGIA

MUNDURO EUSKARAZ EGUTEGIKO ARGAZKIAK HABE ALDIZKARIAN

A2 Ideia **berritzailea** ekarri du Hizkuntza Politikarako Sailordetzak 2011rako eta *Munduro Euskaraz* kanpainaren barruan banatu den egutegi handian hileroko munduko leku ezberdin bateko argazkia ageri da, euskarazko **lelo** edo esaldiren bat **txertatuta** duela. Euskara munduan zehar zabaltze aldera egindako **ahalegin** honetan, bidaiatzea proposatzen zaigu eta guk, gonbitea onartuz, hileroko argitaratuko dugu HABE aldizkarian egutegiko argazkietako bat, hilabetearekin bat egiten duena. Ale honetan doakizu lehena, Gasteizko Andre Maria Zuriaren Plaza, hain zuzen ere.

HABEREN ZUZENDARITZA-BATZORDEAREN BILERA

B1 2010eko abenduan bildu zen HABEren Zuzendaritza **Batzordea**. Honek, HABE erakundearen **ordezkotza** du, eta berari dagokio funtzionamendu-arauak **ezartzea** eta HABEren **xedeak** bete daitezen **arduratzeta**.

HABEren Zuzendaritza Batzordeko **kideak** honako hauek dira:

Batzordeburua (Kultura Sailburua), Batzordeburuordea (Hizkuntza Politikarako Sailburuordea), Idazkaria (HABEko zuzendari nagusia) eta Bokalak (Foru Aldundien **ordezkari** bana, Kultura Sailaren bi ordezkari, Euskaltzaindiaren ordezkari bat, Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundearen ordezkari bat, Euskaltegi publikoetako irakasleen bi ordezkari eta HABEko zerbitzuetako langileen ordezkari bat).

Iñaki Uribe Burgoa HABEren zuzendari nagusi izendatu zutenetik egiten den lehenengo bilera izan zen eta aurreko batzordearen gaineko akta onartu ondoren, 2011rako HABEk dituen egitasmo eta **erronken** gaineko gaiak izan zituen **hizpide**.

AHALEGIN.- Esfuerzo. Effort.

ARDURATU.- Responsabilizarse. Responsabiliser.

ATARI.- Portal, sitio. Site.

BATZORDE.- Comisión. Commission.

BERRITZAILE.- Novedoso/a.

Novateur/trice.

ERRONKA.- Reto. Défi.

EZARRI.- Establecer. Établir.

HIZPIDE.- Tema de discusión. Thème.

HUTS EGIN.- Fallar. Manquer.

KIDE.- Miembro. Membre.

LELO.- Slogan. Slogan.

ORDEZKARI.- Representante. Représentant/e.

ORDEZKOTZA.- Representación. Représentation.

SORTA.- Lote. Lot.

TXERTATU.- Incluir. Inclure.

XEDE.- Finalidad. Finalité.

ZOZKETATU.- Sortear. Tirer au sort.

Etxepare Euskal Institutuaren ateak munduari zabalik

B1 Etxepare Euskal Institutua 2009an sortu zuen Eusko Jaurlaritzak, euskara eta euskal kultura lau haizetara zabaltzeko, baina 2010a arte ez zuen **egoitza** eta irudi korporatiboa aurkeztu **jendaurrean**.

Blanca Urgell Kultura sailburuak eta Aizpea Goenaga Etxepareren zuzendariak aurkeztu zuten 2010eko udazkenean institutuaren egoitza eta irudi korporatiboa komunikabideen aurrean. Etxepare martxan jarri zenetik gaur egun arte aurrera eramandako ekimenen errepasoa egin eta aurrera begirako proiektuak aurkeztu zituzten Donostiako egoitza berrian egindako komunikabideen aurreko agerraldian eta egoitzaren inaugurazioan.

Zer da Etxepare Euskal Institutua?

Euskara eta euskal kultura mundura ateratzeko sortu da Etxepare Euskal Institutua, Espainiako Instituto Cervantesek, Kataluniako Ramón Llull Institutuak edota Frantziako Alliance Françaisek, besteak beste, egiten duten moduan. Baina, horrez gain, Etxepareren helburua da, baita ere, munduan euskal kulturari leihoak zabaltzea, kultur ekintzak promozionatu eta ikusgai jarritz.

Gure herriaren enbaxadore kulturala izan nahi du Institutuak, euskararen eta Euskal Herriaren irudi **egiazko, eguneratu** eta **osatu** bat emanez. Ateak ireki nahi dizkiete euskal sortzaileei eta, horrekin batera, euskal literatura, musika eta artea munduratu.

Euskara gaur egun Europako eta Ameriketako eskola eta unibertsitateetan irakasten da. **Irakurle programen** bidez ikastetxe horiek Euskal Herrikoekin lotu nahi dituzte.

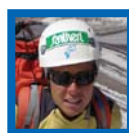
Euskaldunok munduari irekita gaudela errebindikatu nahi du Etxeparek, kanpotik asko ikasi dugula eta are gehiago ikas dezakegula azpimarratuz. Baina, Iparragirrek kantatu zuen bezala, "guk ere behar dugu gure fruitua munduan eman eta zabaltu". Mundua euskaldunago egin nahi du Etxepare Institutuak, eta Euskal Herria **mundutarrago**.

Euskal Herritik mundura eta mundutik Euskal Herrira, euskara zubi.

Lehen pauso hauek ematearekin batera, kultura munduko aurpegi ezagun batzuen **atxikimendua** izan du Etxepare Institutuak, tartean Bernardo Atxaga, Lucia

Lacarra, Javier Aguirresarobe, Pedro Miguel Etxenike, Mikel Urmeneta eta Edurne Pasabanenak, besteak beste.

Tarte honetara pertsona ezagun horiek esandako hitzak ekarri ditugu:

Edurne Pasaban

"Euskaldunak munduan zehar, ni mugitu naizen lekuetan, behintzat, oso errespetatuak gara, hitzezko pertsonak garelako, umilak eta langileak. Gure arbasoei eta gure kulturari esker dela uste dut".

Javier Aguirresarobe

"Beti da frustrazioa jaiotzen ikusi zintuen herrialdeko hizkuntza ez hitz egitea. Eta nire betiko frustrazioa euskara ez hitz egitea da".

Mikel Urmeneta

"Bidaiatzen dudanean nire jatorriaren falta **nabaritzen** dut. Izan ere, kasualitatearen oparia besterik ez izan arren, neurea da eta **aparteko** gauzak esaten dizkit.

Denok gara berdinak ezberdinak izaten uzten digutenean.

Euskaldunak unibertsala izan behar luke".

Lucia Lacarra

"Euskalduna izatea nire identitatearen zati da. Nire izaera eta pertsonalitatean agertzen da, nire printzipioetan eta bizitzari **aurre egiteko** moduan. Hori da **bakarra** egiten nauena.

Uste dut euskaldunok barne indar berezia daukagula, gure **sustraietan**, **iraganean** eta tradizioetan **oinarritzen** dena.

Eta ez zaio asko inporta 15 urte baino gehiagotan zehar hainbat herrialdetan bizi izana, gero eta euskaldunago sentitzen naiz. Euskalduna izatea nazionalitate **soilaz** harago doa, gure odolean dago betirako". ■

Euskararen gaineko informazioa

Euskara mendebaldeko Europako hizkuntza **aurrein-doeuropar** bakarra da.

Euskararen **jatorria** ez da ezagutzen. Batzuek diote Kaukasotik etorri zela. Beste batzuek, Afrika iparralde-tik. Beste batzuek, berriz, ez dela inondik etorri, beti Euskal Herrian mintzatu dela. Baina, Koldo Mitxelena euskalari handiak esan zuenez, euskararen misteriorik handiena ez da haren jatorria, haren **iraupena** baizik.

Duela gutxi arte arte, estatuek, gorteez eta administrazioek **bizkarra eman** diote gure hizkuntzari. Hala ere, **belaunaldiz** belaunaldi, aurrera egin du eta gaur egun badu **sarbidea** unibertsitatean, hedabideetan, teknologia berrietan eta eguneroko bizitza modernoan. Bere txikian, euskara antzeko egoeran dauden **eremu urriko hizkuntzen aitzindaria** da.

Euskal Herria ez da behin ere **uharte** bat izan, zubi bat baizik. Europako hego mendebaldean kokaturik, milaka urtez, jende eta kulturen arteko **pasabide** bat izan da. Euskarak hitz asko hartu ditu inguruko hizkuntzetatik eta bere **aztarnak** utzi ditu beste hizkuntza batzuetan, gaztelanian eta **gaskoian** bereziki. Horrez gain, badira hizkuntza guztietan erabiltzen diren euskarazko hitz batzuk, "silueta" eta "akelarre", adibidez.

Hitz egin euskaraz erraz asko

Euskara Mundiala Etxepare Euskal Institutuaren kanpaina bat da. Bere helburu nagusia munduan zehar ahalik eta jende gehien euskaraz zerbait esatea da. Horretarako, www.euskaramundiala.net helbidean, webcam-a erabiliz, euskaraz hitz edo esaldiren bat graba daiteke. Era askotako esaldien artean aukera daiteke (errazerrazak, zailxeagoak eta, ausartenentzat, **aho-korapiloak**), edo bestela erabiltzaileak nahi duena esan.

Anima zaitez eta parte hartu zerbait grabatuz!

B1

Edurnek, Javierrek, Mikelek eta Luciak idatzitako testuak irakurrita, anima zaitez eta idatz ezazu zeuk ere zerbait, **euskaldun izateari buruz duzun pentsamenduren bat** azalduz.

Guri bidaltzen badiguzu, (argitalpenak@habe.org)
trukean oparitxo bat bidaliko dizugu.

Informazio gehiago:
www.etxepareinstitutua.net
etxepare@etxepare.net

AHO-KORAPILO.- *Trabalenguas. Allitération.*
AITZINDARI.- *Precursor/a, pionero/a. Précurseur.*
APARTEKO.- *Especial. Spécial/e.*
ATXIKIMENDU.- *Adhesión. Adhésion.*
AURRE EGIN.- *Afrontar. Faire face à.*
AURREINDOEUPAR.- *Preindoeuropeo/a. Pre indo-européen/enne.*
AZTARNA.- *Traza, vestigio. Trace, vestige.*
BAKAR.- *Único/a. Unique.*
BELAUNALDI.- *Generación. Génération.*
BIZKAR EMAN.- *Dar la espalda. Tourner le dos à quelqu'un/e.*
EGIAZKO.- *Verdadero/a. Véritable.*
EGOITZA.- *Sede. Siège.*
EGUNERATU.- *Actual. Actuel/elle.*
EREMU URRIKO HIZKUNTZA.- *Lengua minoritaria. Langue minoritaire.*
GASKOI.- *Gascón. Gascon.*
IRAGAN.- *Pasado. Passé.*
IRAKURLE PROGRAMA.- *Programa de lectorado. Programme de lecteur.*
IRAUPEN.- *Duración, conservación. Durée.*
JATORRI.- *Origen. Origine.*
JENDAURREAN.- *En público. En publique.*
LAU HAZIETARA.- *A los cuatro vientos. À tous vents.*
NABARITU.- *Notar. Se rendre compte.*
MUNDUTAR.- *Mundano/a. Mondain/e.*
OINARRITU.- *Basar (se). Baser sur.*
OSATU.- *Completo/a. Complet/e.*
PASABIDE.- *Lugar de paso. Passage.*
SOIL.- *Mero/a. Simple.*
SARBIDE.- *Acceso. Access.*
SUSTRAI.- *Raíz. Racine.*
UHARTE.- *Irla. Isla. Ile.*
ZABALDU.- *Propagar. Propager.*

Goizane, Gipuzkoako Goierrin lehen sektorea bultzatzeko zentroa

Testua: Iker Barandiaran Zubieta (Arteman Komunikazioa)

Argazkiak: Josetxo Arantzabal eta Goimen

B1 Goimenek, Goierriko landa eremuaren alde lan egiten duen elkarteak, aspaldi **irudikatutako egitasmoa gauzatu** du: **Goizane** zentroa inauguratzea, Zaldibiako Udalak, Gipuzkoako Foru Aldundiak eta Eusko Jaurlaritzak lagunduta. Baserriko eta lehen sektoreko **eragileei bultzada** eman eta **azpiegitura duinak** eskaintzeaz gain, gure herrian hain oinarritzkoak izan diren lanbideei merezi duten lekua eman nahi die.

Goizane zentroaren eraikina

Taberna eta agro-denda

..... (1)
Zaldibiatik Larraitzerako bidea hartu eta kilometro batez jarraituta, laranja koloreko **eraikin** deigarri bat ikus daiteke errepidearen eskuin aldean. Kanpotik enpresa bat dirudien arren, barruan Goierriko lehen sektoreari eskainitako azpiegitura zabala dago, Euskal Herriko bakarra. Eraikin handia da eta oso modernoa, gainera. Horregatik eta orain arte baserritarrei honelako oso zerbitzu gutxi eskaini ahal izan zaizkielako, hasieran ez omen zuten sinisten beraiek erabiltzeko zenik. Gaur egun, ohitu egin dira eta eskertu ere egiten dute.

..... (2)
Eraikinaren barruko aldera sartu bezain laster, **Kixkurgune** izena duen agro-denda aurkituko dugu. Goimenek sortutako **Kixkurre**, Goierriko izendapen edo marka, merezi duen lekuan dago dendan. Hala, gune honetan Goierriko eskualdeko baserrietako elikagaiak zuzenean saltzen dituzte. Ugariak dira bertako produktuak, nahiz eta zenbait Arabatik ere ekartzen dituzten: ardoa, olioak... Kixkurgunen, elikagaiak erosteaz gain, **dastatu** ere egin daitezke eta baita bertan bazkaldu ere, horretarako taberna jarri baitute. "Bertako produktuek balio **erantsi** handia dute, jendea fidelizatzeko modukoak: baserrietatik zuzenean saltzen ditugu, **salneurri** lehiakorra dute eta kalitatea bermatuta dago", nabarmentzen du Goizaneko teknikari den Jon Etxeberriak.

Anaïs Tolosa eta Jon Etxeberria, Goizane zentroko teknikariak.

(3)

Kixkurgune jendeari harrera egiten dion **erakusleihoa** bada ere, eraikinak askoz ere gauza gehiago ditu: batzuk, arlo publikokoak eta beste batzuk, pribatukoak. Hala, edozein ekitaldi edo **batzarretarako** prestatuta dagoen **harreraren** alboan, lau **biltegi** handi daude. Horietako bat une honetan Gipuzkoako **Erlezain** elkar-teak erabiltzen du eta beste hirurak oraindik hutsik daude, baina jada hainbat proposamen jaso dituzte bertan bestelako **langintzak** egiteko: sagar-zuku ekologi-koa, **ahuntz**-gazta...

(4)

Goiko solairuan, berriz, bilerak, hitzaldiak eta bestelako-ak egiteko tamaina askotako aretoez gain, lehenengo sektorearekin lotutako bulegoak eta enpresak abiarazteko lokalak ere badituzte. Gaur egun hainbat elkarte dira azpiegitura horietaz baliatzen direnak: bertan lanean diharduten *Txerrizaleok Elkarte*a, *Gipuzkoako Erlezain Elkarte*a eta *Goimen Elkarte*a edo eta *Etorlur*, *EHNE*, *ELE*, *ENBA*, *GOITUR* eta *BIOLUR* bezalako hainbat elkarte. "Erantzuna oso positiboa izan da eta hasiak dira sinesten espazio hau beraientzat dela", azpimarratu du Goizaneko teknikari den Anaïs Tolosak. "Gainera, lekua **partekatuz**, elkartekide ezberdinen arteko harremanak **sendotzen** ari dira eta zenbait kasutan, elkarri lagundu ere egiten diote".

(5)

Asko dira Goizanek dituen helburu eta asmoak, baina handiagoak dira lehen sektoreak bizi dituen **gabeziak** eta dituen **premiak**. Azken hamarkadatan gainbeheran dago nekazaritza eta baserri alorra, eta Jon Etxeberriaren ustetan, "ez da nahikoa penagarria dela esatea". Haratago joan nahi dute Goizanen: "Gure paisaia alda-

B1

Testuaren hainbat zatitako izenburuak hona ekarri ditugu, nor bere lekuan koka dezazun:

- A. Ordutegia eta bisitariak
- B. Zentroaren kokapena eta itxura
- C. Goizaneren erronka nagusiak
- D. Sektoreko enpresen arteko elkargune
- E. Kixkurgune agro-denda
- F. Denda bat baino askoz ere gehiago

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

tzen ari da, belaunaldi berriak nekazari bizimodua alde batera uzten ari baitira, nekazaritzaren gainean pauso eta ate berriak eraiki behar ditugu, eta berau modernizatu eta bultzatuz, nekazaritzaren ikuspegi **zaharkitua alboratu** behar dugu".

Horren harira, ikus-entzunezko bat prestatzen dihardute eta bisitak ere antolatzen hasiak dira. "Goierriko gastronomiaz eta paisaiak asko hitz egiten da, baina ez daki-gu jakiak nork egiten dituen, ezta paisaia nork lantzen duen ere, eta hori erakutsi egin behar da", dio irmo Anaïs Tolosak. Horren bidean, prestatutako ikus-entzunezkoa eta bisita gidatuak **uztartuta**, Goierriko baserri alorraren dibulgazioa eta berorren duintze-prozesua lantzen ere badabiltza.

(6)

Negu partean Goizane astelehenetik larunbatera bitartean dago zabalik, 10:00etatik 18:00etara. Aste barruan, elkarreetako kideak izaten dira erabiltzaile nagusiak eta asteburuetan, berriz, egun-pasa dabilen jendea edo auzotarrak joaten dira.■

Informazio gehiago:
www.kixkurre.com eta www.goimen.org helbideetan.
 Eta facebook-en, Goizane Zentroa bilatuz.

AHUNTZ.- Cabra. Chèvre.
ALBORATU.- Hacer a un lado, relegar. Écarter.
AZPIEGITURA.- Infraestructura. Infrastructure.
BATZAR.- Bilerak. Reunión. Réunion.
BILTEGI.- Almacén. Dépôt.
BULTZADA.- Impulso. Poussée.
DASTATU.- Probar. Déguster.
DUIN.- Dignoa. Digne.
EGITASMO.- Proyecto. Project.
ERAIKIN.- Edificio. Edifice.
ERAGILE.- Agente. Agent.
ERAKUSLEIHO.- Escaparate. Vitrine.
ERANTSI.- Añadido/a. Ajouté/e.

ERLEZAIN.- Apicultor/a. Apiculteur/trice.
GABEZIA.- Carencia, escasez. Carence.
GAUZATU.- Realizar, llevar a cabo. Réaliser.
HARRERA.- Recibidor. Réception.
IRUDIKATU.- Concebir. Concevoir.
LANGINTZA.- Lana. Tarea. Tâche.
PARTEKATU.- Compartir. Partager.
PREMIA.- Necesidad. Nécessité.
SALNEURRI.- Prezioa. Precio. Prix.
SENDOTU.- Afianzar. Rendre fort.
UZTARTU.- Unir. Unir.
ZAHARKITU.- Obsoleto/a. Démodé/e.

Intxorta 1937 Kultur Elkartea, gerra galdu zutenen memoria berreskuratzeko lanean

Testua: Iker Barandiaran Zubieta (Arteman Komunikazioa)

Argazkia: Josetxo Arantzabal

B2 Gerra galdu zutenen memoria berreskuratzeko lanean gogor dihardu Intxorta 1937 Kultur Elkartea 2005. urtetik. Debagoieneko eta Eibarko hainbat lagunek osatzen dute taldea eta **ikerkuntza** eta dibulgazio-lan **itzela** egiten ari da: Arrasaten eta Elgetan fusilatutako pertsona batzuen **gorpuzkiak** aurkitzeaz gain, liburu eta **ikus-entzunezkoak** egin dituzte, baita **omenaldiak**, erakusketak eta **hitzaldiak** ere. Une honetan “Izen guztiak, aurpegi guztiak” **egitasmoa** dute esku artean, Gerran hildakoen izen guztiak eta argazkiak jaso nahi dituenak. Orain arte, 12.300 izen **bildu** dituzte eta 800 bat argazki. Herritarren laguntzarekin, zerrenda hori osatzen jarraitzen dute.

Intxorta 1937 elkartearen erreferente bihurtu da memoria historikoa lantzen duten taldeen artean eta ikaragarria da egiten ari den lana, baina bere ibilbidea ez zen **hutsetik hasi**. 1986an *Oktubre Taldea* sortu zen Arrasaten eta 1936ko gerraren gaineko **erakusketa** antolatu zuen. Erakusketak **arrakasta** handia izan zuen eta jende askok jo zuen taldekideengana gerran bizi izandako istorioak kontatzera. Horri esker, *Arrasate 1936 Belaunaldi etena* liburua kaleratu zen, **jaikialdi** frankistak **eragindako** ondorioak zehatz azalduta. Hasiera besterik ez zen izan. Intxorta 1937 elkarteko kide den Juan Ramon Garaik gogoan du garai hartan udalek ez zietela lagundu; “jendeak, ordea, bai, eta horregatik jarraitu dugu aurrera”. Arrasatearren bidetik, *Ondo bihurtu* taldea sortu zen Bergaran eta Aretxabaletan ere hasi ziren erakusketak antolatzen. 2005ean Debagoieneko hainbat herritako kideak eta Eibarkoak batu eta Intxorta elkartearen sortu zuten.

Intxorta 1937 Kultur Elkarteko Julia Monge eta Juan Ramon Garaik.

Ez da kasualitatea izan elkarteari Intxorta izena jarri izana, izen bera duen Elgetako mendixka Espainiako gerran oso **fronte** esanguratsua izan zela kontuan hartzen badugu. “Dragones batailoiko Arriaranek kontatu zidanez, oso fronte garrantzitsua izan zen Intxortakoa, **menderaezina** eta frankisten **garaipena** asko atzeratu zuena”, azaldu digu Juan Ramon Garaik. Ez hori bakarrik; fronteari **etsi** izanak **ahalbidetu** egin omen zuen Eusko Jaurlaritzaren lehen Gobernua eta Estatutua onartzea.

Beldurra eta isiltasuna senideen artean

1936ko gerra bizi izan zuten oso **lekuko** gutxi daude egun, urte asko pasa direlako. Horrez gain, kasu askotan familiek **luzaroan** ez dute hitz egin nahi izan, beldurragatik edo. "Nire **aitajauna** fusilatu egin zuten, baina **amandreak** txikitatik kontatu zidan zekien guztia, aita-jauna nork hil zuen izan ezik. Hala ere, egia da familia askotan, beldurraren ondorioz, gerran gertatutakoa ahaztu egin nahi izan dutela", esan digu Juan Ramon Garaik. Hori hala bada ere, erakusketak eta omenaldiak egin ahala, testigantza ugari jaso dira, gehienak **zirrara-garriak**. "Guztiak dira beldurgarriak, baina gogoan dut emakume batek kontatutakoa: neskatilatan eskolan **aita** hitza askotan entzuten zuela, eta halako batean etxean galdetu zuela ea beraiek halakorik ez ote zuten... Dirudienez, gerran hil zuten aita, baina familian ez zioten inoiz ezer kontatu", komentatu digu Julia Mongek.

Erakundeei dagokienez, Intxortako kideek uste dute jarrera aldatu egin dela, gaur egun halako ekitaldi eta omenaldiei **babesa** ematen zaielako, baina aldi berean diote "erakundeak memoria legeari eta trantsizioari lotuta daude"; hala, "ez dute egia guztia jakin dadin **balia-bide** nahikorik jartzen eta ez dira sakontzera ausartzen".

'Izen guztiak, aurpegi guztiak'

Intxortako kideek orain arte liburu asko argitaratu dituzte: Celestino Uriarteren gainekoa, *El diario de la nostalgia*; La Guerra Civil en Eibar y Elgeta; *Punto final*. Última testigo eta beste batzuk; eta Elgetan erakusketa eta ibilbide iraunkorra antolatu dituzte. Horrez gain, Jauralaritzarekin eta Sabino Arana Fundazioarekin elkarlanean, *Intxortako Atea* monumentua eraiki zuten eta Elgetan zein Aretxabaletan gerraren ondorioei buruzko ikus-entzunezkoak argitaratu dituzte. Horrekin batera, asko dira herri desberdinetan ikerketak eta liburuak egiteko bultzatu dituzten **ekimenak**.

Orain esku artean, besteak beste, Arrasateko emakumeak eta gerra gaitzat hartuko dituen ikus-entzunezkoa dute. Finantzaziorik ez dutenez, 12 euroko bonoak saltzen ari dira eta lana egiteko garaian laguntza eskaini dietenei DVDa emango diete trukean. "Fusilatuen zerrendetan gizonak dira nagusi, baina 7-8 seme-alabarekin **alargun** edo langabe gelditu zirenak ere biktimak izan ziren eta hori ere jaso nahi izan dugu", azaldu du **irmo** Julia Mongek. ■

B2

Testuko hainbat hitz ekarri ditugu hona, esaldiotan behar bezala koka ditzazun. Kontuan izan behar bezala deklinatu beharko dituzula hainbat kasutan:

gorpuzki, lekuko, balia-bide, ikerkuntza, garaipen, irmo, itzel, berreskuratu

- 1.- Nik, zu banintz, eutsiko nioke erabakiari eta ez nuke amore emango.
- 2.- Zure diru-zorroa nahi baduzu, Udaletxera joan beharko duzu, udaltzainen laguntza bila.
- 3.- Egun batzuk behar izan ziren hildakoen lurperatu ahal izateko, autopsia egin baitzieten.
- 4.- Ertzaintza bila dabil, istripuaren arrazoiak argitze aldera.
- 5.- Amaiaren esanetan, ugari eskaintzen ditu HABEren Ikasbil atariak.
- 6.- Une honetan, asko dira diharduten zientzialari euskaldunak.
- 7.- Ez al duzu ikusi? Eraikin bat altxatu dute gure etxe aurrean eta orain gure balkoitik ezin dugu besterik ikusi.
- 8.- Ez da zuk uste bezain erraza maratoi batean lortzea, iraupen luzeko lasterketa bat delako.

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

AHALBIDETU.- *Hacer posible. Rendre possible.*

AITAJAUN.- *Aita pontekoa. Padrino. Parrain.*

ALARGUN.- *Viudola. Veuf/veuve.*

AMANDRE.- *Ama pontekoa, ama besoetakoa. Madrina. Marraïne.*

ARRAKASTA.- *Éxito. Succès.*

BABES.- *Apoyo. Appui.*

BALIA-BIDE.- *Recurso. Recours.*

BERRESKURATU.- *Recuperar. Récupérer.*

BILDU.- *Recopilar. Compiler.*

EGITASMO.- *Proyecto. Project.*

EKIMEN.- *Iniciativa. Initiative.*

ERAGIN.- *Causar. Causar.*

ERAKUSKETA.- *Exposición. Exposition.*

EUTSI.- *Contener, aguantar. Résister.*

FRONTE.- *Frente. Front.*

GARAIPEN.- *Victoria. Victoire.*

GORPUZKI.- *Restos mortales. Dépouille mortelle.*

HITZALDI.- *Conferencia. Conférence.*

HUTSETIK HASI.- *Empezar de cero. Commencer de zéro.*

IKERKUNTZA.- *Investigación. Investigation.*

IKUS-ENTZUNEZKO.- *Audiovisual. Audiovisuel.*

IRMO.- *Firmemente. Ferment.*

ITZEL.- *Oso handia. Enorme. Enorme.*

JAIKIALDI.- *Levantamiento. Soulèvement.*

LEKUKO.- *Testigo. Témoin.*

LUZAROAN.- *Por largo tiempo. Longuement.*

MENDERAEGIN.- *Inconquistable. Imprenable.*

OMENALDI.- *Homenaje. Hommage.*

ZIRRARAGARRI.- *Impresionante, conmovedor/a. Emouvant/e.*

Kaloriak zenbatzen erraz ikasteko

B2 Elikagaiek zenbat kaloria dituzte? Hara jende askoren obsesio bihurtu den galdera! Obsesio edo, behintzat, erantzun beharreko galderarik garrantzikoena, **lirain** egon nahi dugulako, edo osasuntsu, batez ere garai honetan, Gabonen ondoren.

Kaloriak zenbatzeko orduan **kontuan hartu** behar da jandako kopuruan zenbat dagoen karbono-hidratotik, zenbat proteinatik eta zenbat **koipetik**. Horrek bakarrik ez, jakia **atontzeko** moduak ere kalorietan eragina du, eta jaki horrek zein beste dituen ondoan. Adibidez, babarrunek **sakramentuak** dituzten ala ez. Zer esanik ez, janaldiko ahoan sartzen den kopuruak ere eragin egiten diola kaloria-zenbaketari.

Adibideak

Hurrengo taulan hainbat jaki jarri ditugu. Eta galdera hauek ondoan: zenbat ur duten, zenbat koipe eta zenbat kaloria. Eta zenbat kilokaloria 100 gramoko.

Beraz, esan bezala, errezeta baten balio energetikoa jakiteko aintzat hartu behar da ze kopuru jaten den, nola prestatzen den eta zerekin laguntzen zaion jaki horri.

Elikagaia	Zenbat ur?	Zenbat koipe?	Zenbat kaloria?	Kcal-ak/100g-ko
Fruta	Asko	Gutxi	Gutxi	30-90 bat.
Fruta lehorra	Gutxi	Gutxi	Erdia	27- (Mahaspasak)
Arroza gordinik	Gutxi	Gutxi	Erdia	339
Arroz egosia	Asko	Gutxi	Gutxi	116
Azukrea	Gutxi (deus ez)	Gutxi (deus ez)	Erdia	375
Berdura	Asko	Gutxi	Gutxi	25, oro har
Patata egosia	Asko	Gutxi	Gutxi	78
Patata frijituak (chips)	Gutxi	Asko	Asko	537
Pasta gordinik	Gutxi	Gutxi	Erdia	346
Pasta egosia	Asko	Gutxi	Gutxi	115
Dilista egosiak	Asko	Gutxi	Gutxi	87
Dilista lehorrak	Asko	Gutxi	Erdia	304
Gurina / margarina	Gutxi	Asko	Asko	750en bat
Fruitu lehorrak	Gutxi	Asko	Asko	600en bat
Oliao	Gutxi (deus ez)	Asko (guztia)	Asko	900en bat

Amaia Diaz De Monasterioguren, dietista. "Aste-barruan zorrotzak izan gaitezen jateko garaian, asteburuetan sariak jaso ahal izateko"

Testua: Iker Barandiaran Zubiate (Arteman Komunikazioa)
Argazkia: Josetxo Arantzabal

Txarrak al dira kaloriak?

Arrikutsuenak eta gazteen artean oso modan daudenak kaloria azkarrak dira, azukre azkarrak, edari freskagarriak eta **opildegi** industrialekoak. Halakoak jateak ez du zentzu handirik, lana eserita egiten bada. Ezta bolumen txikian kaloria asko dituztenak ere: pizzak, hanburgesak...

Zerbait erosteko garaian, ase bagaude, gure buruak nahiko azukre badauka, ondo aukeratuko dugu; ez diogu hainbeste kasurik egingo urdaiari. Baina nekatuta bagaude, ordu asko jan gabe, antsietateak edo estresak jota, gozoki-denda batera sartu eta fruitu lehorrak aukeratu beharrean, opildegi industrialeko zerbait hartuko dugu.

Zein da kaloriak erretzeko modurik onena?

Ez da bakarrik hartzen duguna, erretzen duguna baizik. Animatzen dut jendea autoa lantoki ondoan utzi beharrean, metro batzuk urrunago uztera edo bulegoko bati mezu elektroniko bat bidali beharrean, berarengana joatera.

Zer produktuk daukate kaloria asko eta ez gara horretaz beti jabetzen?

Ohiko adibide bat moldeko ogia da. Osagaietan koipea izaten du eta, gainera, bigunegia da. Moldeko ogia beharrean, hidrato moduan benetako ogia jan behar da, bestela pasta, patata... baina ahal bada, ogi ahalik eta naturalena. Eta ogirik ez badago, moldeko ogia oso aukera puntuala izan dadila. Horrez gain, ohikoa da meriendarako txorizoa, chopped eta halakoak erostea. Horiek koipe gordin asko dute, kolesterola. Aukera gehiago daude: atuna, sardinak, txokolatea... Eta aurretik, frutaren bat sartu.

Erraza al da produktuen etiketak ondo irakurtzen ikastea?

Produktuen osagaiak ondo begiratu behar ditugu. Adibidez, txokolatea erosi behar badugu, ahalik eta kakao gehien izan dezala. Baina osagai desberdin asko baditu, ez da aproposa. Begiratu antzeko produktuen etiketei eta konparatu. Kontserben kasuan har ditzagun, adibidez, barazkiak. Aproposenak barazkia, ura eta gatza dutenak dira. Beste zerbait badute, urdaiazpikoa, adibidez, ez dira egokiak.

Amaia Diaz De Monasterioguren, dietista.

B2

Esan, testuaren arabera, hurrengo esaldiok EGIA ala GEZURRA diren:

	EGIA	GEZURRA
1.- Kaloria azkarrak txarrak dira.	☐	☐
2.- Erosketak ase gaudela egitea komeni da.	☐	☐
3.- Autoa ez erabiltzeko gomendioa ematen du Amaiak	☐	☐
4.- Kakao gutxi duen txokolatea gomendatzen du.	☐	☐
5.- Egunean lau otordu egitea komeni dela dio.	☐	☐

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

ATONDU.- Prestatu. Cocinar. Préparer.
DEUS EZ.- Nada. Rien de rien.
DILISTA.- Lenteja. Lentille.
EGOSI.- Hervir. Cuire.
ELIKAGAI.- Alimento. Nourriture.
GORDIN.- Crudo/a. Cru/e.
GURIN.- Mantequilla. Beurre.
KOIKE.- Grasa. Graisse.
KONTUAN HARTU.- Aintzat hartu. Considerar.
 Se rendre compte.
LEHOR.- Seco/a. Sec.
LIRAIN.- Esbelto/a. Svelte.
OPIL.- Bollo. Galette.
OTORDU.- Comida. Repas.
SAKRAMENTU.- Osagarria. Sacramento, acompañamiento.
 Acompañement.

Komeni da astea eta asteburua bereiztea, ezta?

Astelehenetik ostiralera zorrotzak izan gaitezen janariarekin: egoki jan dezagun, lau **otordu** egunean. Astelehenetik ostiralera arte formal jan eta larunbat-igandetan libreago. Eguneko bi barazki plater, lekaleak bigarren plater bezala astelehenetik ostiralera bi egunetan, haragi gutxi, arraina edo arrautzak afaldu barazki-zoparekin, meriendarako frutak... Eta asteburuetan, sariak: pastela, baba-jana, txikiteoa... ■

HONELAKOA NAIZ NI

A1 Nolakoa zara zu? Nolakoak dira zure lagunak? Zer gustatzen zaizu? Zer gustatzen zaie?

Sekuentzia honetan galdera horien erantzunak aurkituko dituzu.

Gure eta ingurukoen itxura fisikoa eta gustatzen zaizkigun gauzak deskribatuko ditugu. Horregatik, zaletasunak eta adjektiboak aipatuko ditugu, deskribapen hauek hobeto egiteko. Zer? Kontatuko al diguzu zuri buruzko zer edo zer? Anima zaitetz, ez da eta oso zaila!

Sekuentziaren bukaeran, bidaia bat egitera eramango zaitugu, gainera. Prest al zaude?

[Sekuentzia Didaktikoa]

Hauek izango dira sekuentzia zehar egingo dituzun jarduerak:

- Argazkiak eta deskribapenak lotuko dituzu.
- Argazki batzuk deskribatuko dituzu.
- Euskarazko adjektibo batzuk itzuliko dituzu.
- Argazkiak eta testuak lotuko dituzu.
- Argazkiaren arabera, pertsona batzuk nolakoak diren deskribatuko duzu.
- Eskutitz batean aipatzen diren pertsonak identifikatuko dituzu.
- Musikari buruzko zure gustuak deskribatuko dituzu, galdera batzuei erantzunez.
- Pertsona batzuei buruzko profila irakurrita, bikote egokia aukeratuko diezu.
- Azkenik, bidaia bat egitera zurekin eramango duzun pertsonari buruzko datuak idatziko dituzu.

1 GURE KOADRILA

Koadrila bateko lagunak dira hauek. Irakurri bakoitzaren informazioa eta lotu argazkiarekin:

AMAIA GONZALEZ

NEREA SALABERRIA

JOXEMI SAGASTUME

JEXUX GOMEZ

JOSUNE IZTUETA

TXUS MARTINEZ

XABIER MONASTERIO

AITZIBER GOROSTIDI

A DESKRIBAPENA

Ilehoria da
Begi urdinak ditu
Ile lisoa dauka
Ile luzea dauka

D DESKRIBAPENA

Beltzarana da
Begi marroiak ditu
Ile kizkurra dauka
Ez du betaurrekorik
Ile luzea dauka

G DESKRIBAPENA

Ilegorria da
Begi argiak ditu
Kokospekoa dauka
Ile motza du

B DESKRIBAPENA

Beltzarana da
Begi argiak ditu
Ile luzea dauka
Ile kizkurra dauka

E DESKRIBAPENA

Beltzarana da
Begi marroiak ditu
Bizar pixka bat dauka
Betaurrekoduna da

H DESKRIBAPENA

Beltzarana da
Ile lisoa dauka
Begi marroiak ditu
Ez dauka oso ile motza

C DESKRIBAPENA

Beltzarana da
Ile lisoa du
Bizar luzea dauka

F DESKRIBAPENA

Beltzarana da
Ez da burusoila
Ez du betaurrekorik
Bizar motza du
Ez du oso ile lisoa

Orain, idatzi zuk pertsona hauen deskripzioa.

.....			
.....			
.....			
.....			

Irakurri duzuna kontuan izan eta esan, nola itzuliko zenituzke hitz hauek?

Adibidea: *Burusoila: calvo/a*

Betaurrekoduna:

Kokospekoa:

Ilehoria:

Begi argiak:

Beltzarana:

Begi ilunak:

Ile kizkurra:

Bizarra:

Ile lisoa:

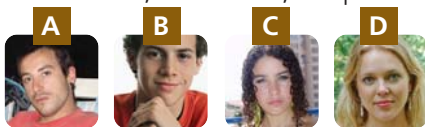

2 AURKEZPENAK

“Gazte abenturazaleak” izeneko telebista-saioa casting bat egiten ari da aurkezte bat aurkitzeko. Segidan, lau pertsonaren profilak irakurriko dituzu. Zein da argazki bakoitzaren testua? Lot itzazu.

- 1 Aupa, Inge naiz eta idazkaria naiz. Euskara ikasten ari naiz. Jende berria ezagutzea eta margotzea gustatzen zait. Asteburuetan mendira joatea gustatzen zait. Hogeita bost urte ditut.
- 2 Iepa! Mireia naiz, hemezortzi urte ditut, eta kazetaria izateko ikasketak hasi ditut. Asko gustatzen zait zinemara joatea, baina batez ere, bidaiatzea. Nire lekurik gogokoenak dira Txina eta Japonia.
- 3 Kaixo! Julen naiz, hogeita sei urte ditut eta langabezia nago. Iaz taberna batean lan egin nuen, zerbitzari. Asko gustatzen zait telebistaren mundua eta aurkezte izatea gustatuko litzaidake.
- 4 Eup! Alain naiz, hamasei urte ditut eta ikaslea naiz. Badakit gaztea naitzela, baina prest nago lan egiteko. Asko gustatzen zaizkit animaliak eta lagunekin ateratzea. Musika ere oso gustuko dut.

Nolakoak dira, zure ustez, lau pertsona hauek? Koadroan markatu:

	Inge	Mireia	Jorge	Julen
Pertsona alaia eta dibertigarria ematen du.				
Nahiko azkarra ematen du.				
Pertsona atsegina dirudi.				
Oso isila eta serioa ematen du.				
Pixka bat antipatikoa dirudi.				
Oso pertsona interesgarria ematen du.				

Hemen idatzi esaldiak:

Adibidez:

Mireiak pixka bat antipatikoa dirudi.

OHARRA: Kontuz ibili eta kontuan izan EMATEN DU eta DIRUDI moldeekin NORK kasuan deklinatu behar duzula Izen propioa.

Inge
 Jorge
 Julen

3 NIRE LAGUNAK

Itsaso Guatemalan dago, eta bere ahizpari mezu bat idatzi dio eta argazki bat bidali dio mezuarekin. Lagunak eta izenak identifikatuko dituzu?

Kaixo, Mila!

Zer moduz? Ni oso ondo, pozik. Ikasi eta gauza asko ikusteko denbora daukat hemen. Nire lagunak argazkia bidaltzen dizut: Neskari altuena Jenifer da, ilegorria. Bere ondoan dagoena, eskua sorbaldan jarrita, Maria da. Galtza urdinak ez dituen neska bakarra Daisy da. Ana Rosa eta Lorena eskutik helduta daude, lehena serio samar eta bigarrena irri-barrez. Azkenik, esku batean zerbait daukana Clara da. Ea laster etortzen zaren eta denak ezagutzen dituzun! Muxu handi bat ama eta aitari nire partez.

Zure ahizpatxo

Itsaso

Hemen dituzu neskak, banan-banan. Jarri argazki bakoitzari neskaren izena:

A

D

B

E

C

F

4 AISIALDIA/DENBORA LIBREA

Zarata musika-albizkariak inkesta bat egin du gazteen artean, nolako musika gustatzen zaien galdetzeko. Hemen dituzu erantzunak:

Luis, 24 urte, Portu
Nolako musika entzuten duzu? Mota askotako musika gustatzen zait, baina azkenaldi honetan pop musika ari naiz entzuten batez ere. **Non entzuten duzu musika?** Leku guztietan: autoan, etxean, lanean... **Zein da zure abeslari edo talderik gogokoena?** Ikaragarri gustatzen zait Shakira.

Jurgi, 35 urte, Arrasate
Nolako musika entzuten duzu? Euskal musika, batez ere. **Non entzuten duzu musika?** Etxean. Nire andre-gaiari ere musika gustatzen zaio eta etxean disko asko ditugu. **Musika mota bera gustatzen al zaizue bioi?** Ez, berari, soul edo funk musika gehiago gustatzen zaio.

Maddalen, 19 urte, Lasarte-Oria
Nolako musika entzuten duzu? Askok gustatzen zait dance musika, dantzatzeko musika. **Zein dira zure talde edo abeslari gustu-koenak?** Naia gustatzen zait. Eta baita Atomic Kitten ere: oso onak dira!

Orain zure txanda da. Galderei erantzun:

Nolako musika entzuten duzu?

Non entzuten duzu musika?

Zein dira zure talde edo abeslari gustukoenak?

5 EDUKIEN LABURPENA

ITXURA FISIKOA

Ilehoria/Beltzarana/Ilegorria
Begi urdinak/argiak/ilunak/marroiak
Ile lisoa/kizkurra
Ile luzea/motza
Bizarduna

Betaurrekoduna
Kokospekoa
Burusoila
Liraina

GUSTUAK ETA INTERESAK (Zaletasunak)

Parranda egitea	Musika entzutea	Zinemara joatea
Mendira joatea	Margotzea	Bidaiaetzea
Irakurtzea	Jende berria ezagutzea	Animaliak

IZAERA

Harroputza	Lasaia	Interesgarria
Isila	Atsegina	Antipatikoa
Lotsatia	Alaia	Serioa
Majoa	Sinpatikoa	azkarra
Langilea		

HARREMANAK

Ezkongabea	Alarguna
Ezkondua	Senargaia/andregia

LANBIDEAK

Bulegaria	Langabetua
Ikaslea	Zerbitzaria
Kazetaria	Aurkezlea
Idazkaria	

NOLAKOA DEN ADIERAZTEKO BESTE MOLDEAK

Ematen du/dirudi
Alaznek alaia ematen du/Alaznek alaia dirudi

IDENTIFIKATZEKO/KOKATZEKO

Ondoan dagoena/altuena/irribarrez dagoena

GUSTATZEN ZAIGUNA ESATEKO

Gustatzen zait
Ikaragarri/asko gustatzen zait
Gehiago/gutxiago gustatzen zait

6 BIKOTE BILA

Harremanetarako web orri bateko iragarki batzuk ekarri ditugu hona. Irakurri eta esan, zein pertsona da, zure ustez, egokia kasu bakoitzean?

1.- BULEGARI EZKONGABEA

Teresa naiz eta ezkongabea naiz. 48 urte ditut, 1,60 neurtzen dut eta 55 kilo pisatzen ditut. Ilehoria naiz eta begi argiak ditut. Bulego batean lan egiten dut eta asteburuetan txakurrarekin mendira joatea gustatzen zait. Rock musika gustatzen zait eta eleberriak irakurtzea ere bai. Gizon atsegina ezagutu nahi dut, beltzaranak gustatzen zaizkit, ezkontzeko.

bulegari@gmail.com

2.- SUMENDIA

Zure bizitzako emakumea ezagutu nahi duzu eta ondo pasa? Nora da nire izena eta 22 urte ditut. Beltzarana naiz eta ile luzea daukat. Ez dut lan egiten. Gizon guztiak gustatzen zaizkit, baina senargai baten bila nabil, bakarrik nago eta. Maitasuna ezagutu nahi baduzu eta ondo pasa, idatzi!

sumendiberoa@gmail.com

3.- MUTIL LOTSATIA

Mikel naiz, 25 urte ditut eta ikasten ari naiz. Ez dut inoiz andregairik izan eta aspertuta nago. Norbait ezagutu nahi dut. Musika gogorra gustatzen zait, baina oso isila eta lotsatia naiz. Oso auto ederra daukat eta nire gurasoak dirudunak dira. Neskaren bat animatzen bada, ondo pasatuko du nirekin, seguru.

mutilisila@euskalnet.net

4.- ALARGUN BERRIA

Iaz hil zen nire emaztea eta oso bakarrik sentitzen naiz. Nirekin egoteko eta etxeko-lanak egiteko emakume bat behar dut. Ez daukat diru askorik, baina oso gizon lasaia naiz. Joxe Luix naiz ni eta mendian bizi naiz, nahiko urruti, baina auto zahar bat daukat.

nibizinaizmendian@yahoo.es

- A Ana Mari ezkongabea da eta 70 urte ditu. Lagun asko ditu, baina gizon majo bat ezagutu nahi du. Ez zaio axola lan egitea, ohituta dago eta.
- B Senargaiak utzi du Ane eta oso triste dabil. Norbait ezagutu nahi du bere denbora betetzeko. Ez zaizkio mutik harroputzak gustatzen.
- C Alexi neska guztiak gustatzen zaizkio. Bere ustez, oso gaztea da oraindik (24 urte ditu) eta ez du konpromisorik nahi, nahiz eta bere lagun asko ezkontuta dauden. Parranda egitea asko gustatzen zaio.
- D Joxeri asko gustatzen zaio mendira joatea eta harreman serio bat nahi du, andregai asko izan ditu eta. Emakume lirainak gustatzen zaizkio.

Idatzi hemen zure bikoteak:

.....

7 NOREKIN JOANGO ZARA?

Bidaia bat irabazi duzu. Karibera joango zara zuk nahi duzun pertsonarekin.

Jakin nahi dugu **norekin joango zaren**.

Bete formularioa eskatzen ditugun datuekin eta hasi maleta egiten!

Zure lagunaren izena: ...

Zurekin duen harremana: ...

Lanbidea: ...

Adina: ...

Itxura fisikoa: ...

Nolakoa da bere izaera: ...

Zaletasunak (zer gustatzen zaio): ...

Besterik: ...

1 GURE KOADRILA

A DESKRIBAPENA: AITZIBER GOROSTIDI
 B DESKRIBAPENA: NEREA SALABERRIA
 C DESKRIBAPENA: JEXUX GOMEZ
 D DESKRIBAPENA AMAIA GONZALEZ
 E DESKRIBAPENA XABIER MONASTERIO
 F DESKRIBAPENA: TXUS MARTINEZ
 G DESKRIBAPENA: JOXEMI SAGASTUME
 F DESKRIBAPENA: JOSUNE IZTUETA

Betaurrekoduna:	con gafas
Ilehoria:	rubio/a
Beltzarana:	moreno/a
Ile kizkurra:	pelo rizado
Ile lisoa:	pelo liso
Kokospekoa:	perilla
Begi argiak:	ojos claros
Begi ilunak:	ojos oscuros
Bizarra:	barba

2 AURKEZPENAK

A.- 3
 B.- 4
 C.- 2
 D.- 1

3 NIRE LAGUNAK

A.- Jenifer
 B.- Maria
 C.- Daisy
 D.- Ana Rosa
 E.- Lorena
 F.- Clara

6 BIKOTE BILA

Teresa-Joxe
 Nora-Alex
 Mikel-Ane
 Joxe Luix-Ana Mari

A2 Sail honetako gonbidatu guztiei, euskara ikasten aritu direnean bizi izandako hainbat konturi buruzko galderak egiten dizkiegu, denei berberak. Zuetako asko bezalaxe, euskaldun berriak izanik erantzun digutena interesgarria gertatuko zaizuelakoan.

Mertxe Rodríguez, "Marimotots"

Antzerkia eta pailazo-bizimodua ditu ogibide. Berrogeita bi urte ditu eta Lasarte-Oriakoa da. Gurasoak erdaldunak izaki, bera euskara ikasteko abenturan murgildu zen gaztetxoa zela. DVD, karta, liburu eta beste hainbat produktutan ikusiko dugu eta etxe askotan dago. Marimototsen papera egiten du Pirritx eta Porrotx pailazoekin batera.

Noiz eta nola jaio zen Marimotots?

Orain dela lau bat urte jaio zen. Hamaika urte inguru daramatzat pailazoekin lanean eta urtero aldatu izan dut nire pertsonaia. Marimotots horietako bat zen, bat gehiago. Gabon batzuetan Porrotx eta biok joan ginen ospitalera minbizia zuten ume batzuei bisita egitera eta handik atera ginenean, Porrotxek esan zidan: "Mertxe, datorren urtean Marimotots mototsik gabe geldituko da"; eta bigarren urtea egin genuenean, minbiziaren gaia hartu genuen lantzeko. Hortik aurrera, hirugarren urtean hasi zen Marimotots oholtza gainean dantzari, kantari, kontu-kontari eta abar. Hasiera batean asmoa ez zen pertsonaia finko bat izatea.

Zuk euskara ez zenuen etxetik jaso

Ez, nire gurasoak, aitona-amonak eta senideak erdaldunak dira, Caceresetik etorri ziren, baina ni hemen jaioa naiz, nire anai-arrebak ere bai, baina nire familian ni naiz euskara dakien bakarra, nire ilobez gain.

Giro horretan, nola sortu zen euskararekiko txispa?

Lotsatu egin nintzelako 17-18 urte nituela. OHOn jasotako euskara-maila nuen, buruz ikasitako esaldiak bakarrik

nekizkien eta gainera zaila gertatzen zitzaidan euskara. Usurbilgo festetara lagun euskaldun batekin joan nintzen eta han geundela, pertsona bat hurbildu zen eta zeozer galdetu zidan euskaraz. Zer erantzun ez nekiela geratu nintzen, ez bainion ulertu. Aste horretan bertan Oriara joan eta gauza bera gertatu zitzaidan. Orduan esan nion neure buruari: "Mertxe, hau ez da posible". Lotsa handia sentitu nuen eta erabaki nuen euskara ikasi behar nuela, behintzat ulertzeko eta honelako egoeretan erantzun bat eman ahal izateko. Euskaltegian hasi nintzen.

Non ikasi zenuen?

Lasarte-Orian hasi nintzen, AEKn urte pare batez. Baina iritsi zen momentu bat pixka bat gehiago ikasi nahi nuena eta barnetegi batera joan nintzen, Errigoitira, Gernika ondoko herri txiki batera. Lau hilabete pasa nituen han. Kosta egin zitzaidan. Lehenengo egunean ez nuen inor ezagutzen. Batek galdetu zidan "Zelan?" eta nik ez nion ulertu... uste nuen galdetu nahi zidala zertan egiten nuen lan... gero konturatu nintzen *zer moduz?* esan nahi zuela bizkaieraz...

Euskara ikasteko bide horretan muxu asko jaso al dituzu?

Bai, zeren inguruko jende euskaldunak eskertu egin dit eta zoriondu egin nau lortu dudalako euskara ikastea. Horrek poza eta jarraitzeko gogoia ematen dizu. Euskararekin ez dut hizkuntza bakarrik ikasi, zerbait gehiago ere ikasi dut, nire ustez: kultura bat ezagutu dut, lehen ezagutzen ez nuena, oso aberatsa eta handia. ■

MIREN ARZALLUS: "Kristobal Balenziagaren lanak eragina du gaur egungo modan"

Testua: Iker Barandiaran Zubiate (Arteman Komunikazioa)
Argazkiak: Josetxo Arantzabal

B1 Kristobal Balenziaga historiako **jostun** eta diseinatzailearik garrantzitsuenetako bat da: lan **esker**ga eginez, **iraultza** ekarri zuen modaren mundura eta bere lanek oraindik ere **eragin** handia dute gaur egungo modan. Balenziaga getariarra zen jaiotzez eta Euskal Herrian bizi izan zen, 42 urterekin Parisera joan zen arte. Miren Arzallus historialariak *Kristobal Balenziaga, maisuaren erate*a liburua idatzi du eta Nerea argitaletxeak eta Gipuzkoako Foru Aldundiak argitaratu dute euskaraz, gaztelaniaz eta frantsesez. Arzallusek Balenziagaren etaparik ezezagunena, heziketa urteena, hain zuzen ere, jaso du. Victoria & Albert Museoak konfirmatu berri du liburua ingelesez argitaratuko duela Erresuma Batuan eta AEBetan ere zabaltzeko.

Historia eta moda, biak oso gustuko dituzu aspalditik...

Bai. Historia ikasi nuen eta gero Londresen, politika. Han, Erresuma Batuan, Modaren historiaren gaineko master baten berri izan nuen(1)..... Londresko museo batzuetan eta modan espezializatutako **enkante**-etxe batean ere lan egin nuen, baina, halako batean, nire bidea beste bat zela ulertu eta Euskal Herrira bueltatu nintzen Balenziagari buruz gehiago ikertzera.

Zure obsesio bihurtu al da Balenziaga?

(Barre) Pixka bat, bai. Kristobal Balenziagaren senideek esaten didate idealizatu egin dudala, baina niretzat gizon izugarria izan zen. Modaren historia asko gustatzen zait eta Balenziaga une honetan nire bizitzan oso garrantzitsua bada ere, modaren historiaren gaineko beste alor batzuk ere landu nahi ditut.

Egia al da Balenziagari buruz ikertzera gehien bultzatu zintuena Euskal Herrian pertsonaia ezezaguna izatea izan zela?

Neurri batean, bai. Balenziaga **izen** handiko sortzailea da mundu mailan, eta bere lanek gaur egun egiten den modan izugarritzko eragina izan dute. Londresen **atzeman** nuen bere benetako dimentsioa zein zen, baina baita berari buruz dagoen **ezjakintasuna** handia dela.(2).....

Balenziagari oso elkarrizketa gutxi egin zizkioten eta egindako azkena da, seguruenik, aipagarriene-tako bat. Nork egin zion eta zergatik?

Bai, hala da; gainera, azken elkarrizketa hau ez zen modako aldizkari batean argitaratu, Britainia Handiko *The Times* aldizkarian baizik. Prudence Glynnek egin zion, 1972an, Kristobal hil zen urte berean. Bere buruari buruz hitz egin zuen aldi bakarrenetakoa izan zen eta elkarrizketan zehar bere hasierako urteei buruzko erreferentzia ugari egin zituen:(3)..... Esaten zuen bizitza osoan lana besterik ez zuela egin, eta **luxua** alde batera utzita, jostunen bizimodua **latza** dela.

Bera oso diskretua zen, baita bere ingurua ere. Hori horrela izanda, nondik lortu duzu informazioa?

Zaila izan da. Artxiboetan eta hemerroteketan lan handia egin behar izan dut: Getarian, Donostian, Parisen... eta bere lagun eta kolaboratzaile batzuek pistak eman dizkide. Guztia batuta **osatu** dut puzzlea.

Nolakoa zen Kristobal Balenziaga?

Parisen zioten tipo arraro eta misterioetsua zela, ez zela jaietara joaten, lana besterik ez zuela egiten eta oso **zorrotza** zela. Langileek, berriz, oso ondo hitz egiten zuten berari buruz. Hala, gizon umila eta hurbila zela zioten. Antzinako altzairuak eta margolanen bildumak egiten zituen, antigoaleko azokatarra joaten zen...

Zer esango luke berak berari buruzko kontuak jasozten ari zarela jakingo balu?

Hori pentsatzen dudan bakoitzean, beldurtu egiten naiz, oso zorrotza zelako eta bere buruaz hitz egitea gustatzen ez zitziolako. Seguruenik, ez luke gustuko izango, baina errespetuz egindako lana denez, onartuko lukeela uste dut.

Balenziagak oso harreman estua izan omen zuen bere amarekin...

Bai. Ama oso garrantzitsua izan zen beretzat, oso harreman estua zutelako eta hari esker hasi zelako **joskitzan**.....(4)..... Oso aberatsa zen **sendia**, goi-mailako moda kontsumitzen zuen eta hala, Kristobalek umetatik ikusi eta ikasi zuen hori guztia.

Desmitifikatu egin al duzu mitoa?

Zenbat eta gehiago aztertu, orduan eta hobeto interpretatu dezakegu pertsona bera eta bere lana. Beharbada, norbaitek pentsatuko du interesgarriagoa dela esatea Getariako umetxo bat Parisera heldu eta bat-batean izugarriko jostun **bihurtu** zela. Oso ona zen bere lanean, baina asko ikasi behar izan zuen eta oso une gogorrak bizi izan zituen.

"Diorrek bere urrezko urteetan esan zuen joskintza orkestra handi bat zela eta Kristobal Balenziaga, berriz, zuzendaria"

ATZEMAN.- Descubrir. Découvrir.
BIHURTU.- Convertir (se). Revenir.
ENKANTE.- Subasta. Encan.
ERAGIN.- Influir. Influer.
ESKERGA.- Handia. Enorme, colosal. Énorme.
EZJAKINTASUN.- Ignorancia. Ignorance.
IRAULTZA.- Revolución. Révolution.
IZEN.- Reputación. Réputation.
JOSKINTZA.- Costura. Métier de tailleur/euse.
JOSTUN.- Modista/o, sastre/a, costurera. Tailleur/euse.
LATZ.- Gogorra. Duro/a, difícil. Difficile.
LUXU.- Lujo. Luxe.
OSATU.- Completar. Réunir, compléter.
SENDI.- Familia. Famille.
ZORROTZ.- Exigente. Exigeante.

Garaiko beste moda diseinatzaile batzuek esaten zuten Kristobal zela benetan lanbidea zekien bakarra...

Bai. Chanelek esaten zuen Balenziaga zela jostun bakarra, prozesu osoa menderatzen zuelako: diseinatu, josi, patroia egin, muntatu, bukatu, probak egin.....(5)..... Diorrek ere, bere urrezko urteetan, 50eko hamarkadan, Sorbonan egindako hitzaldietan jostuntzaren alorra orkestra handi bat bezala deskribatu zuen eta zuzendaria Kristobal Balenziaga zela esan zuen. Diseinatzaile horiek zuten egoa kontuan hartuta, hitz horiek garrantzi handia dute. Guztiek errespetatzen zuten Balenziaga eta autoritate bat zela onartzen zuten.

Aristokraziako jende asko janzen zuen, baita Espainiako errege-erreginak eta Francoren emazte eta alaba ere. Ba al dago jakiterik zer pentsaera politiko zeukan?

Ez, ez dakigu ezer. Alde batetik, 1936an alde egin eta ez zen geroztik Espainiara bueltatu, baina aldi berean Donostian, Madrilan eta Bartzelonan dendak ireki zituen.

Egia al da bere Getariako familia oso umila zela?

Langile-jendea zen. Oso pobreak zirela esan izan da, baina ez zen horrenbestera. Balenziagaren aita alkate izan zen birritan eta portu-aduanarako lan egiten zuen.

Zertan lagundu zion Vladzio Jaworoskik?

Bere bikotekidea zen, ezta?

Bai, ez zuten inoiz publiko egin, baina antza denez, bikotea osatzen zuten. Vladzioren familia aristokratikoa zen eta kontaktu asko zituen. Gainera, klase eta gustu handia zuen. Horrek erabateko eragin positiboa izan zuen Kristobalengan eta horretaz gain, jende asko ezagutu zuen Parisen.

Diru-kontuekin kezkatzen al zen?

Ez. Langileak asko axola zitzaizkion eta negozioa arrakastatsua izatea nahi zuen, baina dirua ez zen bere helburu nagusia izan, inola ere ez. Bestela, Diorrek egin zuen bezala, lizentziak emango zituzkeen, zapatak eta perfumeak egin, filmetan esku hartu.. eta ez zuen halakorik egin. Bere helburu nagusia lana zen, lana hobetzea.

Ikusiko al dugu Balenziaga Museoa laster zabalik?

Seguruenik 2011ko udara ingururako ikusiko dugu zabalik.■

B1

Elkarriketatik kanpo utzi ditugun esaldi hauek jatorrizko tokian jarri behar dituzu. Kontuan izan BI SOBE-RA daudela.

- A.- Gehienak diseinatzaile ziren eta ez zuten teknika menderatzen
- B.- Horrek eraman ninduen liburu hau idaztera
- C.- Orduan konturatu nintzen hura zela nire pasioa eta 2003an Balenziagaren gaineko tesina egitea erabaki nuen
- D.- Oporrak Getarian igarotzen zituen Casa Torresko familia aristokratikoa ezagutu zuen
- E.- Jostun asko eta asko Balenziaga bezain trebeak ziren
- F.- bere heziketa, bere lehenengo borroka, jostun eta diseinatzaile izan nahi zuela...
- G.- Oporrak igarotzera Getariara joaten zen, familia Parisen utzita

1 2 3 4 5

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

Eslovenia, Alpeen itzalean

Testua (erredakzioan itzulia) eta argazkiak: Jesus Torquemada

☼ Bled aintzira (Alpe esloveniarrak)

B2 Jugoslavia osatzen zuten errepublikak sei ziren, eta jugoslaviar izaeratik gutxien zuena Eslovenia zen. Belgrad hiriburuaren aldean gertuago zeuzkan bai Viena, bai Venezia. Esloveniak **Europaren erdialdekotzat zeukan bere burua**, eta Austriarekin eta Italiarekin beti izan du harreman **joria** kulturari eta salerosketei dagokienez. Beraz, Jugoslaviatik banandu zen lehen errepublika izan zen. 1991n izan zen, eta era baketsu antzean, Jugoslaviaren aurkako gerrak apenas 10 egun iraun baitzuen. **Askozaz ere** independentziarako gerra luze eta odoltsuagoak **jasan** zituzten Kroazian, Bosnian eta Kosovon.

ASKOZAZ ERE.- Askoz ere. *Mucho más. Beaucoup plus.*
EUROPAREN ERDIALDEKOTZAT ZEUKAN BERE BURUA.-
Se consideraba Centro Europa. Se considérait Europe central.
JASAN.- Pairatu. *Padecer. Supporter.*
JORI.- Emankorra. *Fructífero/a. Fertile.*

☼ Dragoien Zubia, hiriburuko sinboloetako bat.

☀ Ljubljana hiriburuaren erdialdea.

☀ Ljubljana erreka-bazterra hiriburuan

Europaren erdialdeko sentitze hori Ljubljanan **nabaritzen** da gehienbat, Esloveniaren hiriburuan alegia. 300.000 biztanleko hiri honetan, bostetik bat ikasle da, eta horrek giro berezia ematen dio hiriari. Era askotako kultura-ekitaldiak izaten dira, jendea txirrin-duan dabil batetik bestera, kaleko **ikuskizun** ugari dago une oro, eta **jendaurreko musika** gauez hainbat tabernatan. Udan, alde zaharreko eta Ljubljanka erreka-bazterreko tabernetan terraza **ugari** aurkituko ditugu, eta aukera ona da zerbait hartzeko kandelan argira.

Arkitekturan Vienakoaren eragina du Ljubljanak. Gutxiengo Pragakoren, nahiz eta baduen **antzik**: Eslovenia 600 urtez Austria-Hungariako inperioaren menpe egon izanaren seinale. **Lurrikara** batek hiriburuaren puska bat suntsitu zuen 1895ean, eta garai hartako arkitekto ospetsuenetako bat, Joze Plečnik, arduratu zen **berreraketaz**. Beste hiri batzuetan eraikin garrantzitsuak politikarien eta militarren omenez **jasotzen** dira, Ljubljanan **ez beza-**

la. Bertako poeta nazionala da France Preseren, eta hiriaren erdian estatua bat du omenaldi gisara. Poeta Julija emakumeaz zegoen maitemindua, eta berari eskaini zizkion bere poemak. Julijaren estatua ere hantxe dago, poetarenetik gertu, leiho batetik begira.

Alde zaharra **oinezkoentzako** dago jarria, **harritzatuta**, bisitarien-tzat atsegingarri. 1901ean eraikitako Dragoin Zubitik hasita **muino** batean dagoen XVI. gizaldiko gazteluraino joan gaitezke.

Esloveniak tamainaz 20.000 km² ditu, eta 2 milioi biztanle, beraz, Euskal Herriaren antzeko da. Paraje asko ere hemengoak bezalakoxeak dira, baina hura Alpeen itzalean dago, eta mendiak **kozkorragoak** dira. Beraz, mendiari lotutako kirolak egiteko, espeleologia eta eskia adibidez, toki aproposa da. Maribor hiritik hurbil dago Pohorje, eski-estaziorik onena: eski zaleen gozamenerako gauez ere uzten dute eskia-tzen. Eskiatzaileek argi-marra bat osatzen dute **beherakoan lastargiekin**. Eskia atsegin dutela **ondo**

asko nabaritzen da nazioarteko lehiaketetan. Bertako kirolariak hortxe dabilta beti, lehen postua zeinek lortuko. Eski-trampolinean ere **aritu zaleak** dira, eta Planicakoan mundu-errekor bat baino gehiago lortu izan da. Gainerakoan, eskalatzan, mendi-**zintzurak** jaisten, piraguan **ur lasterretan** ibiltzen, ibaietan arrantzan, horiek guztiak ere ikus daitezke Esloveniako Alpeetan.

Kobazuloak ere apartak ditu Esloveniak, eta mordoxka. Postojnako oso ezaguna da, estalaktita eta estalagmita erraldoiak ditu, baina aukerarik jende gehiegi biltzen da batzuetan ikustera. Ikusgarriagoa da ordea Skocjangoa, **lurrazpiko amildegia-
ren** gaineko zubitxoari esker, besteak beste.

Alpe inguru hori txundigarria da, eta bazter asko du zein baino zein ederrago. Argazkietan gehien ateratzen dena, merezi duelako, Bled da, Alpeak atzean eta aintzira **alboan** duen herrixka. Herri honetan dena dago bere lekuan: Erdi Aroko gaztelua muinoan, uhartean eliza barro-

Esloveniako parajerik lauenean zelaia.

koa, aintzirari **itzulingurua** emateko bidexka, eta mendi-kiroletan aritzeko aukera ugari. Horixe da Bled. Hurbil bada beste aintzira zoragarri bat, hala ere: Bohinj. Zein baino zein ikusgarriagoa da eta Esloveniarrak ederragoa zein den erabaki ezinik dabilta.

Esloveniak gutxi zera du, **itsas-bazterra**. Hondartzak nahi dituenak hobe du hegora jo, Kroaziara. Baina, kostako herrixken xarma guztia duten bi badira Eslovenian: Koper eta Piran. Veneziarrek horrelako **kai-dun** herri asko eraiki zituzten Adriatikoko kostaldean barrena.

Europar Batasuneko da Eslovenia 2004az geroztik, eta 2007az geroztik euroa darabilte. Antzinako Europa sozialista horretan bera izan zen lehena euroa onartzen. Jugoslavia desegin ondorengo beste sei herrialdeek (Kroazia, Bosnia, Serbia, Mazedonia, Montenegro eta Kosovo) **luzerako dute** Europar Batasunean sartu aurretik (horretarako negoziaketan ari den Kroazia ez beste) eta euroa erabiltzeko baime-na izan dezaten. ■

B2

Esaldia berridatzi

“Kirolariak hortxe dabilta beti, lehen postua zeinek lortuko”

Esaldi horren esanahiari eutsiz, nola esango zenuke beste era batera? Berridatz ezazu esaldi hau sinonimoak edota bestelako egiturak erabiliz.

Adibidez: Kirolariak hortxe dabilta beti, lehen postua zeinek erdietsiko.

Beste aukera batzuk:

.....

.....

.....

.....

Gure proposamenak ikusi nahi badituzu, jo 45. orrialdera

ALBOAN.- Aldamenean. *Al lado. À côté.*

ANTZ.- Itxura. *Semejanza. Similitude.*

ARITU ZALE.- Zaletu. *Aficionado/a. Ami/e de.*

BEHERAKOAN.- Jaitsieran. *Al descender, durante el descenso. Pendant la descente.*

BERRERAIKETA.- Berreraikuntza. *Reconstrucción. Reconstruction.*

EZ BEZALA.- A diferencia de. *Contrairement à.*

GERTU.- Hurbil. *Cerca. Près.*

HARRIZTATUTA.- Empedrado/a. *Pavé/e.*

IKUSKIZUN.- Ikusgarria. *Espectáculo. Spectacle.*

ITSASBAZTER.- Costa. *Littoral.*

ITZULINGURU.- Rodeo. *Détour.*

JASO.- Altxatu. *Construir. Construire.*

JENDAURREKO MUSIKA.- Zuzeneko musika. *Música en directo. Musique en direct.*

KAUDUN.- Portuario. *Avec port, portuaire.*

KOZKORRAGO.- Handiagoa. *Mayor. Plus grand/e.*

LASTARGI.- Antorcha. *Torche.*

LURRAZPIKO AMILDEGI.- Abismo subterráneo. *Gouffre.*

LURRIKARA.- Terremoto. *Tremblement de terre.*

MUINO.- Colina. *Colline.*

NABARI.- Antzeman. *Notar. Être évident.*

OINEZKO.- Peatón/a. *Piéton/ne.*

ONDO ASKO.- Ondo aski. *Muy bien, claramente. Très clairement.*

LUZERA KO DUTE.- Falta mucho tiempo. *Il reste beaucoup de temps.*

UGARI.- Asko. *Mucho/a. Beaucoup.*

UR LASTER.- Aguas bravas. *Eaux vives.*

ZINTZUR.- Garganta. *Gorge.*

Acoustic Glorious taldearen ezohiko musika

Acoustic Glorious taldea Iban Nikolaiaren formazio berria da. Oso musika-tresna bereziak jotzen dituzte: didgeridoo-a, kora, saxo soprano eta altua, zeharkako txirula, perkusioa eta beatbox-a. Horiek guztiak elkarrekin, indarrak batzen dituzte ezohiko musika egin eta entzuleak goza dezan.

Rizumik, Iban Nikolai eta Eneko Larrañaga

Iban Nikolai, Antonio Lizana eta Eneko Larrañaga

A2 “Alla Yidaki” da *Acoustic Glorious* taldearen diskoaren izena eta taldea bera ezagutzera emateko tresna nagusia. Esan bezala, Euskal Herritik kanpoko hainbat musika-tresna lagun, inprobisazioari leku handia ematen dio taldeak bere abestietan eta lortzen duen soinu freskoa eta ezberdina dela esan daiteke, entzulearengan une ahaztezinak eskaini nahian.

Taldeakideak

Iban Nikolai:

Ezaguna dugu musikari euskalduna, batez ere jotzen duen musika-tresna oso berezia delako. Didgeridoo-a, munduko haizezko instrumenturik zaharrenetakoa da, dudarik gabe, eta australiar aborigenen kulturatik dator. Termitek modu naturalean zulatutako enbor huts bat da eta zulotik putz eginda soinu grabea ateratzen da. Ez daude bi didgeridoo berdin. Nork bere ahots propioa du. Benetako didgeridooa eukaliptoazkoa izan arren, gaur egun, modu eta material askotakoak daude: plastikozkoak (pvc), banbuzkoak, tekazkoak, pitazkoak, beiraz egindakoak... hori bai, hauek ez dira termitek jandakoak baizik eta tornu bidez zulatutakoak edo, banbuaren kasuan, berez hutsa dena.

Eneko Larrañaga:

Afrikar mandeng kulturaren oinarritutako *Dugukolo* taldeko kide ere bada Eneko Larrañaga, 12 *tribu* reggae taldean ere badihardu eta oraingoan, *Acoustic Glorious* taldearen egitasmoan hartu du parte, kora eta perkusioa joz.

Afrikatik dator kora. Berez, ezagutzen den harparik zaharrena omen da, 2.000 urte inguru dituen. Hogeita bat soka ditu, nylonezkoak, baina garai batean zortzi edo hamar soka besterik ez zituen korak eta biribildutako larruzko tira finak ziren. Gorputza kalabaza batek osatzen du, behi edo ahuntz larruz estalitakoa, eta egurrezkoa da larakoak eta sokak dauden zatia.

Antonio Lizana:

San Fernandon jaioa (Cadiz), Donostiako goi-mailako musika ikastegian (Musikene) ari da bere musika-ikasketak burutzen. Saxoa eta zeharkako txirula jotzen ditu musikari gazteak. Andaluza izanik, flamenko-kutsua ematen dio taldeari bere musika eta ahotsaren bidez. EA!, Manuel Carrasco edo Chambao bezalako taldeekin lan egin du.

Tiago Grade:

Rizumik da bere ezizena eta portugaldarra da. Bere musika-tresna nagusia bere ahotsa da eta harrigarriak dira egiten dituen soinuak. Artista askorekin lan egin du Rizumikek.

Iban Nikolai:

“Jotzen ditugun musika-tresnak oso erritmikoak dira, baina era berean, melodikoak”

Nola sortu zen Acoustic Glorious taldea?

Nire disko berria prestatzen ari nintzela, kolaboratzaile askori deitu nien laguntza eske eta Tiago Rizumik-i, Antonio Lizanari (saxoa eta txirula), Eneko Larrañaga (kora eta perkusioa) eta baita beste musikari askori ere deitu nien. Diskoa grabatzeko elkartu ginen lehenengo aldian inprobisazioak leku handia hartu eta zuzenean grabatzen hasi ginen. Orduan pentsatu genuen gutako batzuen artean talde bat osatzea, oso polita izango zela talde moduan lan egitea.

Ze motatako musika eskaintzen du diskoak? Eserita lasai entzuteko modukoa, dantzatzekoa...?

Mugitzeko musika egiten dugu, dantzatzeko musika, oso erritmikoa. Erabiltzen ditugun musika-tresnak berez oso erritmikoak dira, baina era berean, melodikoak. Eneko Larrañagak jotzen duen kora, adibidez, oso melodikoa da. Harpa afrikar bat da eta baita Antoniok jotzen dituen saxoa eta txirula ere. Fusio tribala izeneko estiloa jorratzen dugu.

Zuzeneko emanaldietan publikoak horrela erreakzio-natu al du? Hau da, jendea dantzan jarri al duzue?

Bai, hori nabarmentzen da, ikusten da kontzertuetan. Kontzertu batzuetan kosta egiten da jendea mugiaraztea, baina bada beti dantza egiten duen jendea, beraz...

Diskoan zenbait abesti musika hutsa dira, akustikoak eta beste batzuetan, berriz, baten batek abesten du. Zeinek eta zergatik?

Esan daiteke orokorrean diskoa instrumentala dela, gehienbat musika-tresnekin egiten diren kantak direlako, baina kanta batean, adibidez “Alla Yidaki” kantuan, diskoari izena ematen dion abestian, hain zuzen ere, poesia bat irakurtzen dugu. Estilo flamenkoa ere jorratzen du disko honek, Antonio Cadizekoa delako eta kanta batean flamenkoa kantatzen du.

Ze aurreikuspen dituzue taldean?

Diskoa atera berria da eta diskoetxeekin hitz egiten ari gara, baina kontzertuak lotzen ari gara. Une honetan horixe da gehien interesatzen zaiguna, kontzertuak eskaintzea, oso ondo pasatzen dugulako emanaldiekin. Urtebeteko egitasmoa da berez eta ezagutera ematen ari gara une honetan.

Ingeleseko izena aukeratu duzue talderako, zergatik?

Kontua izan zen Belgikako musikari bat ezagutu nuela, nik bezalaxe didgeridooa jotzen zuen mutil bat eta hark esan zidala “You are a glorious player”. Esaldiak barregurea eragin zidan. Izan ere, gauza asko deitu didate, baina horrelakorik ez. Eta pentsatu nuen zerbait egin behar nuela “glorious” erabilita. Talde akustikoa garenez, “acoustic” hitza ere etorri zitzaidan burura eta azkenean, biak elkartzea erabaki nuen. Izena taldekide guztien gustukoa izan zenez, halaxe geratu zen.■

Taldeari buruzko informazio gehiago:

<http://www.myspace.com/acousticglorious>

A2

Hementxe dituzu *Alla Yidaki* kantuan entzuten diren hitzak. Guk, propio, hainbat aditz-forma kendu ditugu. Saia zaitetz nor bere lekura eramaten.

naute, ninduten, naiz, zuten, da, ninduen, nuen

Haizearen norabidean doan txori baten kantua

.....(1).....

Oh, Alla Yidaki

Noraezean doan doinu odoltsua

Lur gordinean finkatzen diren sentsazioen eta suari begira desiraz elikatzen den emaitza

Mugimendua(2)..... izateko arrazoi

Ametsen garaian sortu nintzen

eta bizitza eskuetan hartuz moldatzen ikasi nahi duen enborra naiz.

Oh, Alla Yidaki

Izaki txikiek zulatu(3).....

baita komunikatzeko aukera eman ere

Natura bihurtu da nire espresio bide

Balandaren Harrotasunak bortxatu eta sumindu

.....(4).....

Baina bilmaren eta koraren laztanek lasaitzen

.....(5).....

Orain arnasa hartzeko gai naiz

Antzinean kobazulo batean egin(6)..... barre lehen aldiz

Ametsen garaian

Eta kiskaldutako elementuak itxaropena sortu

.....(7).....

Arima guztiak besoetan hartuz

Zure ahots sakon honi esker

Oh, Alla Yidaki

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

L'HIRONDELLE DE MER, IRIZAR KAPITAINA BURU ZUELA, EKIALDEKO INDIEN KONPAINIAKO ITSASONTZIAK BEZALAXE, ARMATURIK ZIHOAN...

...ETA TRIPULAZIO JENDETSUA ZUEN, BIDAIA LUZEETAN GERTATZEN DIREN GALERA SAHESTEZINAK AURREIKUSIZ.

ETXAHUN AL HAIZ?
PRASLIN MINISTROAK BIDALITAKO
MERLENKA? IGO HADI ONTZIRA!

MUGI, ERAMAN
ITZAZUE KAXA
HORIEK SOTORA!

NIK ABENTURAK AMESTEN NITUEN BITARTEAN, IRIZAR KAPITAINAK
ESKLABO BELTZAK, MARFIL ETA URRE-NEGOZIOAK ZITUEN GOGOAN.

AFRIKAN IZUGARRIZKO DIRUTZA
EGINGO DIAT NIK, MUTIKO! HIK
MAPAK ZIRRIBORRA ITZAK ETA ONDO
PORTATU HADI ALMIRANTEGOAREKIN!
KAR, KAR, KAR!

KANTURI ITSASOKO URETAN GINELA, GETARIA ONDOAN, BALEAREN ARRANTZA IKUSTEKO AUKERA IZAN GENUEN.

BALEAK ABABOR ALDERA!

BAI JENDE AUSARTA!
ARRAUN EGIN ETA ANIMALIA
INDARTSU ETA ARRISKUTSUAK
HARRAPATZEN DITUZTE!

BEGIRA! GIZON BAT
URETARA JOAN DA!
KAPITAINA, LAGUNDU
EGIN BEHAR DIOGU!

EZ GAUDEK FRANTZIAKO
URETAN, EZ GENIAKE
PARTE HARTU BEHARKO.

BAINA EGOERA HONETATIK
PROBETXUA ATERAKO DIAGU!
BOTA SOKA URETARA!

KAXALOTE
ERRALDOI BAT!

BAINA, ZER?...
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAH!

BERE BEGIRADA NIGAN
FINKATU ETA URPERATU
EGIN ZEN BERRIRO.

A2

1.- Itsasontzira abiatzeko ordua

Lehen orrialdeko istorioa ekarri dugu hona, baina oraingo honetan hirugarren pertsonan kontatua. Irakur ezazu arretaz eta utzi ditugun hutsuneetan dagokion aditza idazten saia zaitez:

Ezkutukoak eta paganoak ziren kontuek erakartzen(1)..... Etxahun.
Euskal Herria bisitatu(2)....., Zugarramurdi edo Ataun bezalako lekuak,
garai batean Pierre de Lancreren sorginkeriaren aurkako prozesu judizialek zigortutakoak, hain zuzen ere.
Zientziak argitu ezin zituen misterioek liluratuta, onartu egin(3).....
almirantegoaren misioa.
Urtarrileko goiz hotz hartan, Afrikanantz abiatzekoa zen espedizio-ontzira igo
.....(4).....
Portugal, Boli Kosta, Senegal...(5).....!

B1

2.- Baiaeren arrantza

Bigarren orrialdean kapitainak duen elkarriketaren zati bat ekarri dugu hona, hau ere hirugarren pertsonan kontatua. Oraingoan, hutsuneetan falta diren bukaerak jarri beharko dituzu zuk:

Begira(1)..... esan zuen marinela, gizon bat uretara joan zen
.....(2).....
Marinel batek lagundu egin behar zioten(3)..... esan zion kapitainari,
baina honek erantzun zion ez zeuden(4)..... Frantziako uretan, ez lukete
.....(5)..... parte hartu beharko, baina egoera hartatik probetxua aterako
zuten(6).....eta bota(7).....soka uretara.

A2

3.- Galderei erantzun

- 1.- Armak al zeramatzan L'Hirondelle de mer itsasontziak?
 - a.- Bai, beste ontzi askok bezalaxe.
 - b.- Ez, ez baitzen beharrezko.
 - c.- Testuak ez du puntu hori argitzen.
- 2.- Marinel asko al zeramatzan?
 - a.- Bai, jende asko zeraman.
 - b.- Ez, ohiko tripulazioa besterik ez.
 - c.- Ez dakigu.
- 3.- Zer gertatu ohi zen bidaia luzeetan?
 - a.- Itsasoan ekaitza ugari gertatzea.
 - b.- Piraten itsasontziek erasotzea.
 - c.- Jende ugari hiltzea bidaian zehar.
- 4.- Zer zuen buruan Etxahunek?
 - a.- Abenturak bizitzea.
 - b.- Urrea bilatzea.
 - c.- Esklabo beltzak harrapatzea.
- 5.- Eta Irizar kapitainak?
 - a.- Diru asko irabaztea.
 - b.- Mapa onak egitea.
 - c.- Almirantegoarekin ondo portatzea.

1 2 3 4 5

.....

Testua eta argazkiak: Juanjo Dorronsoro

Holanda eta Flandeseke pintura Guggenheim Museoan

GFrankfurteko Städel Museum-eko maisulanen aukera eder bat ikusgai dago Guggenheim Museoan. Frankfurteko Städel Museuma XVII. mendean sortu zen J. F. Städel finantza-gizonari esker. Bildumak urte horietako loraldi ekonomikoa eta Herbehereetan sortutako nazio harrotasuna islatzen ditu. Garai artistiko honi Holanda eta Flandeseke pinturaren Urrezko Aroa deitu izan zaio.

XVII. mendean estilo barrokoa nagusitu zen Europako artean eta eskola nazionalak sortu ziren. Flandesen monarkia austriarrak agintzen zuen eta, ondorioz, katolizismoaren baloreak goraltxatu zituen pinturak. Holandan, berriz, luteranoen pentsaera nagusitu zen eta burgesia berriaren gaiak pintatu zituzten: egunero-ko bizimodua, jaietako giroa, paisaiak eta abar. Koadroak merkantzia bihurtu ziren.

Laurogei artisten 130 artelan daude ikusgai Guggenheimeko 3. solairuan. Vermeer, Rembrandt, Frans Hals, Rubens eta Brueghel margolari-rik ospetsuenen artean.

Pinturaren bost generotako lanak ekarri dituzte Städel Museumetik: Natura hilak, Historia, Paisaiak, Erretratua eta Ohitura-eszenak.

Bodegoien generoak nortasun propioa lortu zuen XVII. mendean. Ezagunak dira Davidsz de Heem-en bodegoiak. Janari ezberdinen irudiak margotu zituzten Herbehereetako pintoreek: hegaztiak, frutak, erbiak eta barazkiak, besteak beste.

Holandar margolariak erlijio gai askorik ez zuten landu. Historia-pinturek eta erretratuek garrantzia berezia izan zuten holandarren artegintzan. Familiarteko erretratuak gehienak. Taldekoak eta banakakoak. Frans Hals eta Rembrandt dira ospetsuenak, batez ere, argi-ilunaren azterketan. Vermeer-en erretratuek etxe barruko giro intimista azpimarraitu zuten. Adibideetako batzuk Dirck van Baburen "Gazte abeslaria" eta Vermeer-en "Geografoa" izeneko koadroak dira. Antzinate klasikoko pertsonaien eszenak margotzea ere ohikoa zen. Arte sail honetan, Rubens, Nikolaes Maes eta Van Dycken pinturak dira aipagarrienetako batzuk.

Paisaia-pintura oso gogoko zuten Holanda eta Flandeseke merkatariek, itsasoarekin zuten harremanagatik. Paisaien artean itsasbazterreko irudiak maite zituzten. Jan van Goyen-ek zeruaren zabaltasuna oso ondo jaso zuen bere koadroetan. Ruysdael eta Hobbema-ren paisaiak ederrak dira eta Simon de Vlieger eta Van de Velde-ren itsas margoak bikainak baita ere.

Behe mailako hiritarren eszenak margotzeko zaletasun handia zuten Holandako margolariak: zurruteroak, erretzaileak, festa eta tabernetako giroa eta eskaleen irudiak, besteak beste. David Teniers eta Jan Miense- ren margoak dira adibideetako batzuk.

Guggenheimeko erakusketa urtarilaren 23an amaituko da.■

Van Baburen: "Kantari gaztea"

Jan Vermeer: "Geografoa"

ARGITALPEN BERRIAK

A2 Kaixo!
Manual de conversación
castellano-euskara
Garikoitz Knörr de Santiago
Txertoa, 2010

Orain dela hamar urte argitaratu zuen Txertoa argitaletxeak Garikoitz Knörr de Santiago filologoaren *KAIXO! MANUAL DE CONVERSACIÓN CASTELLANO-EUSKARA* liburua. Arrakasta handia lortu du lanak urteotan eta horren adibide dira orain arte agortu diren zortzi edizioak, baita 2010ean bertan plazaratu diren ingelesezko eta frantsesezko bertsioak ere. Oraingoan, berriz, bederatzigarren edizioa plazaratu du argitaletxeak, edizio zuzendua, eguneratua eta, orokorrean, zaharberritua.

Liburuaren helburua da lagungarri izatea euskara ikasten ari direnentzat. Esaterako, Euskal Herrian dauden bitartean bertakoen aurrean hitz batzuk euskaraz egitera animatzen diren turistentzat, baina, oro har, baita euskarara hurbildu nahi duten guztientzat ere.

Horretarako, egileak egunero entzun daitezkeen elkarriketatik hainbat esaldi erabilgarri aukeratu ditu. Esaldi horiek dira lanaren ardatz, nahiz eta besterik ere aurkituko dugun liburuan: euskararen historia eta euskararen egungo egoera azaltzeko Henrike Knörr euskaltzainak idatzitako hitzaurrea, ahoskera-atal bat, oinarritzko gramatika bat eta hitz ohikoenak biltzen dituzten bi hiztegi (gaztelania-euskara eta euskara-gaztelania).

B1 Xabier Etxaniz Rojo
Txatartegirako ipuinak
Erein, 2010

Xabier Etxaniz Rojoren laugarren ipuin-liburua da *Txatartegirako ipuinak*. Eta lan honetan biltzen diren bederatzizko istorioek badute nolabaiteko hari komun bat. Alde batetik, pertsonaiek beraiek osatzen dutena, eta bestetik, ipuin ezberdinek eskaintzen dizkiguten kondairak. Hori horrela, protagonista diren pertsonaien biografietan hainbat gai txertatu ditu Xabier Etxanizek; hala nola: gatazka politikoa edo ETaren jarduna.

A1 Olatz Zugasti
Gau hotzenean ere
Elkar, 2010

Gau hotzenean ere izeneko lana aurkeztu berri du Olatz Zugasti musikari hernaniarrak zortzi urteko isilunearen ondoren. Mixel Ducau musikariaren laguntza izan du oraingoan eta Mikel F. Krutzaga arduratu da grabazioaz eta soinuaz. Harpa lagun, melodia sentikorrak jotzen ditu Olatzek eta diskoaren azken bi kantu (*Oria ibaia* eta *Bizirik gaudelako*) Orioko Herri Ikastolatik sortutako *Ola*xka taldeak eskaini ditu, Olatz Zugasti kantagintza lantzen aritzen den taldeak, hain zuzen ere.

A1

Diskoko abesti baten hitzak ekarri ditugu hona, euskaraz nahiz gaztelaniaz. Irakur itzazu patxadaz eta ondoren, saia zaitez galderei erantzuten.

SAREGILEA

Saregilea, herriko lamia
 Kaian gorputz erdiz sare estalia
 Zugana ekarri urrezko argia
 Margo bat dirudizu, ederra, geldia.

Redera, sirena del pueblo en el muelle
 Cubierta de medio cuerpo de red
 Cuando atraes la luz dorada
 Pareces una pintura, tan hermosa y estática.

Zure gelditasunean hain zara emari
 Ozen mintzo zara, ausart, dizdizari,
 Lekurik ezin utziz gogoaren tristurari

Eres tan prolífica en tu quietud,
 Hablas alto, atrevida, brillante
 No dejando espacio a la tristeza del alma

Amodioa baitzara ehotzen ari.

Y es que estás tejiendo el amor.

Ze sakona den zure muxuen uhera
 Malkoa bezain gazi azala eta ilea

Qué profunda es la estela de tus besos
 Tu piel y tu cabello tan salados como la lágrima

Kresalak zizelkatzen du zure izatea
 Maskor bat bezala, saregilea.

Y tu ser cincelado por el salitre
 Como una concha, redera.

Saia zaitez ondorengo hitzen itzulpenak idazten, testuingurua kontuan hartuz:

SAREGILEA.-
 LAMIA.-
 EMARI.-
 EHO.-
 UHERA.-
 KRESALA.-
 ZIZELKATU.-

LOGIKA-JOKOA

Miren festa batera joatekoa da, baina ez dauka arropa egokirik. Horregatik, lagun batzuek zenbait jantzi utzi dizkiote.

Segidan dituzun datuak irakurrita, jakingo al duzu esaten lagun bakoitzak zer utzi dion eta nolakoak diren jantzi horiek?

- 1.- Gona beltza da.
- 2.- Alkandora tergalezkoa da.
- 3.- Mertxek utzi dion jantzia artilezkoa da.
- 4.- Mertxek ez dio alkandora utzi.
- 5.- Josunek jantzi zuria utzi dio.
- 6.- Jertsea arrosa da.
- 7.- Amaiak larruzko jantzia utzi dio.

Orain, koka ezazu modu logikoan irakurri duzun informazioa:

Izena	Jantzia	Kolorea	Materiala
.....		beltza	
Josune			
.....			artilea

ZER ESANGO DIOZU?

Zer erantzungo zenuke egoera hauetan? Aukera ezazu kasu bakoitzean egokiena iruditzen zaizuna:

- 1.- **Zer esaten dio haserre dagoen ama batek bere alaba bihurriari?**
 - a.- Nik esaten dudana egingo duzu eta kito!
 - b.- Mesedez...
 - c.- Axola ez bazaizu...
- 2.- **Norbaitek esaten badigu: "Barkatu, zer esan duzu?" zer erantzuten diozu?**
 - a.- Ezer ez, ezer ez...
 - b.- Ezta pentsatu ere!
 - c.- Ez dut uste.
- 3.- **Zer esango diozu lagun bati agurtzeko garaian, jakinda ez duzula denbora luzean ikusiko?**
 - a.- Agur, egun ona izan.
 - b.- Gero arte.
 - c.- Ikusi arte.
- 4.- **Nola zorionduko duzu lankide bat egin duen lan onarengatik?**
 - a.- Baina, zertan ari zara? Erotu egin zara, ala?
 - b.- Zu bezalakorik ez dago!
 - c.- Zorioneko lan hori egiteko eskatu dit nagusiak.
- 5.- **Zer esango diozu kaleko pertsona bati bere arreta erakartzeko?**
 - a.- Zera... ez dakit nola esan...
 - b.- Aspaldiko! Zelan zabiltza?
 - c.- Aizu, mesedez...

EUSKAL PAILAZOAK

Ikus dezagun zenbat pailazo-talde ezagutzen duzun. Lot itzazu izenak eta dagozkien irudiak:

- A. PIRRIX, PORROTX ETA MARIMOTOTS
- B. TXIRRI, MIRRI ETA TXIRIBITON
- C. HIPO ETA TOMAX
- D. POXPOLO ETA MOKOLO

ARGAZKI-KLIK!

Donostiako kale batean aurkitu dugu seinale hau. Erreparatu euskarazko testuari eta esan, zuzena al da? Nola idatziko zenuke zuk? Hemen egin:

.....

Gure proposamena ikusi nahi izatera, jo 45. orrialdera.

Kaslearen koaderno

EUSKARA HOBETZEN

Ale honetan, honako moldeak izango ditugu hizpide:

- Bereiz ditzagun "egiten" eta "egitea"
- Kuxidadea
- "Ospel-zainea hatza!"

Irakur itzazu azalpenak, eta ondoren, praktikarako proposatu dizkizugun ariketak osatu. Badakizu, bestalde, Ikasbil atarian (www.ikasbil.net) *ikas-materialen* atalean aurki ditzakezula, argibidez eta entzungaiez horniturik.

1. atala: HOBETZEKO OHARRAK

[Bereiz ditzagun "egiten" eta "egitea"]

Bi esapide erabiliko ditugu bereizketa hori egiteko, ez baita berdina esatea, adibidez, "babarrunak egitea ahaztu zaigu" eta "babarrunak egiten ahaztu zaigu".

Bada, lehenengoan, "babarrunak egitea ahaztu zaigu" esanda, badakigu babarrunak egiten edo prestatzen, baina ez zaigu gogoratu gaur egin behar genituenik; horregatik "ahaztu zaigu babarrunak egitea".

Baina, bigarrenean, "babarrunak egiten ahaztu zaigu" esaten badugu, lehen bagenekiela esan nahi dugu, bagenekiela "babarrunak egiten", baina orain ahaztu egin zaigula eta ez dakigula nola prestatzen diren.

Beraz, ez nahas bi esapide horiek, oso mezu ezberdinak emango ditugu eta!

Azalpenaren arabera, zein da kasu bakoitzean esaldirik egokiena?

- 1.- Zuk jakin badakizu nola prestatzen den sagar-tarta, baina atzo zuen izeba Karmenen etxera joan zinetenean, berari asko gustatzen zaiola jakin arren, ahaztu egin zitzaizun tarta.
 - a.- *Atzo sagar-tarta prestatzen ahaztu zitzaidan*
Ala
 - b.- *Atzo sagar-tarta prestatzea ahaztu zitzaidan*
- 2.- Gaur sukaldean ari zara eta bururatu zaizu aspaldian ikasi zenuen bizkotxo-errezeta bat egitea, baina ez duzu ondo gogoratzen. Nola eskatuko duzu laguntza?
 - a.- *Mesedez, lagunduko al didazu, ahaztu egin zait bizkotxo egiten?*
Ala
 - b.- *Mesedez, lagunduko al didazu, ahaztu egin zait bizkotxo egitea?*

2. atala: ADISKIDE GAIZTOAK

[Kuxidadea]

Hitz hori hiztegietan begiratzan baduzue, "desorden", "desaseo" adierak azalduko zaizkizue. Bitxia da, are gehiago kontuan hartuta euskarazko hitz horren azpian gaztelaniazko beste hitz bat dagoela.

Ba al dakizu zein?

- a.- curiosidad
- b.- pulcritud
- c.- aseoa

3. atala: ESAERAK ETA ESAPIDEAK

["Ospel-zainea hatza!"]

Neguan gaudenez, *ospelak* aipatuko ditugu, gaztelaniazko esamolde baten euskarazko ordaina emateko. Baina, lehen-lehenik, kalterik ez digu egingo ospelak zer diren, edo, agian, zer ziren gogoratuko bagenu.

Ospela edo *azkordina*! Edozein modutan, nagusiki, hotza probatu duenak jakin dezakeen gauza.... Hotzak eraginda, eskuetan, oinetan eta belarrietan atera ohi den handitu mingarri ezaguna baita *ospela*.

Ba al dakizu nola esaten den gaztelaniaz *ospela*?

.....

Beraz, hori argitu eta gero, zer dela eta ospel-kontuak?

Bada, gaztelaniazko esamolde baten harian, esan bezala. Euskaraz "Ospel-zainea hatza!" Esaten dugu, baina ba al dakizu zein gaztelaniazko esamoldeaz ari garen?

- a.- cerrar a cal y canto
- b.- poner el dedo en la llaga
- c.- más vale pájaro en mano que ciento volando

Emango al dituzu bi adibide esamolde hori erabilita?

.....

.....

IKUSIZ IKASI

HABE aldizkarian idazteko hainbat proposamen luzatzen dizkizuegu eta trukean beti bidaltzen dugu oparixoren bat, egindako lana saritu eta besteren bat egiteko motibazioa piztu nahian.

Ale honetarako aukeratu dugun idazlan hau ere halaxe etorri zaigu eta guk zuei erakustea erabaki dugu, badituelako hainbat puntu interesgarri.

Lehenik eta behin, irakurri idazlana bere osotasunean:

HONDAMENDI NATURALAK

Denok dakigunez gure gizartean dugun arazo larrienetako bat “klima aldaketa” da. Aldaketa klimatikoa gizakion produktu toxikoen eta beste eragile askoren erabilera txarraren ondorioz gertatzen den fenomeno naturalari deritzo. Hobe dugu lehenbait lehen aldatzea gure ohiturak, etorkizunean ezin izango baitugu aldatu ezertxo ere.

Okerrena da, aldaketa klimatiko honek hondamendi naturalak ugartu egiten dituela eta urtero arazo honengatik jende ugari hiltzen ari dela eta, gure esku dagoen zerbait da. Gainera ez dugu ezer egiten honi aurre egiteko edota ekiditeko. Urtero urtero 500.000 lurrikara inguru erregistratzen dituzte. Antza denez, lurrikarak gertatzerakoan animaliak aztoratuta ibiltzen dira.

Historian zehar itsasoak edo euriteek ere hondamendi handiak eragin dituzte. Eta ondorioz ehundaka hildako daude aldi bakoitzean. Lurraren berotzearengatik poloak urtzen ari dira eta hemendik urte batzuetara bertan bizi diren animalia guztiak desagertaraziko ditu. Halaber kostaldean kokatzen diren herri eta hiriak urpean geratzera iritsiko dira.

Urte batzuk atzera, CO₂ eta modu honetako gasen erabilera ez zen orain bezain ugaria, beraz, hondamendiak urriagoak ziren. Orain aldiz, planeta “puskatzen” ari gara. Herri aurreratueta edota garapen bidean dauden herrialdeetan lurrikara bat gertatuz gero suntsipena handiagoa izango da eraikin altuagoak, jende gehiago... dagoelako. Basamortu batean gertatuz gero suntsipen maila oso baxua izango da, logikoa denez.

Beraz, argi dago prestatuak egon behar dugula edozertarako eta gure planeta zaintzen hasi beharko dugula bestela urte batzuk aurrera, egoera hau oso txarra izango da.

Ikus dezagun zein puntu ahul edo hobetu beharrekoak dituen idazlanak:

1

Idazlanean erabilitako hainbat baliabide

Idazlan honetan, hainbat baliabide erabili ditu idazleak: bere iritzia eman du, ondorioak aipatu ditu, konparazio bat egin du eta definizio bat ere eman du. Saia zaitetz testuan aurkitzen.

Zein paragrafotan aurki dezakezu idazlearen iritzia?

.....

Aipatzen al du ondorioak? Zein?

.....

Zein da erabili duen konparazioa?

.....

Eta definizioa?

.....

2

Idazlanaren alderdi ahulak hobetzen

Hona hemen hobetu daitezkeen hainbat esaldi. Saia zaitetz aukera egokiago bat idazten:

1.- Etorkizunean ezin izango baitugu aldatu ezertxo ere.

.....

2.- Jende ugari hiltzen ari dela eta, gure esku dagoen zerbait da.

.....

3.- Eta ondorioz ehundaka hildako daude aldi bakoitzean.

.....

4.- Lurraren berotzearengatik poloak urtzen ari dira eta hemendik urte batzuetara bertan bizi diren animalia guztiak desagertaraziko ditu.

.....

5.- Halaber kostaldean kokatzen diren herri eta hiriak urpean geratzera iritsiko dira.

.....

6.- Urte batzuk atzera, CO₂ eta modu honetako gasen erabilera ez zen orain bezain ugaria.

.....

7.- Bestela urte batzuk aurrera, egoera hau oso txarra izango da.

.....

3

Puntuazio-markak

Errepasa ezazu testua, ozen irakurriz eta esan, ondo al daude puntuazio-markak, zure ustez? Aldatuko al zenituzke zuk? Nola?

▶ IDAZTARAUA

> –eLAKO ETA –eN ATZIZKIAK IZENAK GOBERNATUTAKO PERPAUS OSAGARRIETAN

Azken hogeita-hogeita hamar urteotan gero eta maizago entzun eta irakurtzen diren esaldi batzuk ekarri nahi izan ditugu tarte honetara, entzun eta irakurri bai, baina tradizioan lekukotasun sendorik ez dutenak, hain zuzen ere. Hona hemen zenbait adibide:

- **Krisia dela eta, euskal ekonomia gaizki doalaren berria gero eta zabalduago dago.*
- **Auto berria erosi zuen, eguneroko mandatuak azkarrago egingo zitueneko ustean.*
- **Errudun sentitzen denaren seinale da eman duen azalpena.*

Kontuan izan behar dugu, ordea, euskara batuan ez dela egoki perpaus osagarrietan –eLAREN, –eNEKO edo –eNAREN atzizkiak erabiltzea, eta ondorioz, saihestu egin behar ditugula honelakoak.

Orduan, nola jokatu behar dugu?

Literatur tradizioaren lekukotasuna ikusita, hau da Euskaltzaindiaren erabakia izenak gobernatzen dituen perpaus osagarri jokatueta erabili beharreko atzizkiez:

- *Aitzakia, albiste, berri, damu, esperantza, frogia, hitz, iritzi, irudipen, itxaropen, itxura, kezka, konfiantza, kontu, marka, promesa, seinale, sentimendu, susmo, uste, zantzu, zurrumurru... eta horrelako izenek gobernatzen dituzten perpaus osagarrietan –eLAKO eta –eN atzizkiak erabiliko dira euskara batuan:*

Aurreko adibideak hartzen baditugu, arau honen arabera, honela zuzenduko genituzke:

- **Krisia dela eta, euskal ekonomia gaizki doalako/doan berria gero eta zabalduago dago.*
- **Auto berria erosi zuen, eguneroko mandatuak azkarrago egingo zituen/zituelako ustean.*
- **Errudun sentitzen den/delako seinale da eman duen azalpena.*

Aurkeztu araua gogoan izanik, irakur itzazu esaldiok eta zuzen itzazu oker daudenak:

1. 2011n ere ekonomia gaizki doalako berriak ez du inor harritu.
2. Gure osaba bat Ameriketara joan zen, *han* hobeto biziko zelako ustean.
3. Nork zabaldu ote du Josune eta Jorge banatu direlaren zurrumurrua?
4. Euskara Afrikatik datorreneko hipotesiak indarra galdu du azken urteotan.
5. Berrito elkar ikusiko dugulako esperantzak bultzatzen nau aurrera egiten.
6. Maite gaituztelaren seinale da egin diguten harrera beroa.
7. Berrito elkar ikusiko dugunaren esperantza ez dut galdu.

09

- 1.- B
- 2.- E
- 3.- F
- 4.- D
- 5.- C
- 6.- A

11

- 1.- irmo
- 2.- berreskuratu
- 3.- gorpuzkiak
- 4.- lekuko
- 5.- baliabide
- 6.- ikerkuntzan
- 7.- itzel
- 8.- garaipena

13

- 1.- EGIA
- 2.- EGIA
- 3.- GEZURRA
- 4.- GEZURRA
- 5.- EGIA

26

- 1.- C
- 2.- B
- 3.- F
- 4.- D
- 5.- A

E eta G aukerak
SOBERA daude.

29

- Kirolariak hortxe dabilta beti, lehen postua zeinek lortuko.
- Kirolariak hortxe dabilta beti, nork irabaziko.
 - ... zein baino zein.
 - ... ea nork irabazten duen.
 - ... ea lehen postua nork eskuratzen duen.
 - ... aurrea izateko norgehiagokan.
 - ... nor baino nor.
 - ... lehen postua lortzeko asmotan.
 - ... lehen postua lortzeko zeingehiagokan.
 - ... lehen postua lortu nahian (nahirik)
 - ... irabazi nahian.
 - ... irabazle izan nahirik.
 - ... irabazle nor suertatuko.
 - ... irabazteko asmoz.

31

- 1.- naiz
- 2.- da
- 3.- ninduten
- 4.- ninduen
- 5.- naute
- 6.- nuen
- 7.- zuten

35

1.- zuten	1.- -tzeko	1.- a
2.- zuen	2.- -la	2.- a
3.- zuen	3.- -la	3.- c
4.- zen	4.- -la	4.- a
5.- badoaz	5.- -la	5.- a
	6.- -la	
	7.- -tzeko	

37

- SAREGILE.-** Redera.
LAMIA.- Sirena.
EMARI.- Prolífica.
EHO.- Tejer.
UHERA.- Estela.
KRESALA.- Salitre.
ZIZELKATU.- Esculpir, tallar.

38

LOGIKA-JOKOA

Izena	Jantzia	Kolorea	Materiala
Amaia	gona	beltza	larrua
Josune	alkandora	zuria	tergala
Mertxe	jertsea	arrosa	artilea

EUSKAL PAILAZOAK

3.- A; 4.- B; 1.- C; 2.-D

ZER ESANGO DIOZU?

1.- a; 2.- a; 3.- c; 4.- b; 5.- c

ARGAZKI-KLIK

Hauxe litzateke, gure ustez,
esaldi zuzena: *Aparkaldi*
mugatuaren bukaera.

[40-41]

- 1. atala: HOBETZEKO OHARRAK**
b da erantzun zuzena lehenengo kasuan, banekielako nola pres-tatu tarta.
a da erantzun zuzena bigarren kasuan, ez baitakigu ziur nola egiten den bizkotxoia.
- 2. atala: ADISKIDE GAIZTOAK**
a da erantzun zuzena.
- 3. atala: ESAERAK ETA ESAPIDEAK**
Ospela, gaztelaniaz, *sabañón* da.
b da erantzun zuzena: *poner el dedo en la llaga*

[42-43]

1.- Idazlanean erabilitako hainbat baliabide

1.- 1, 2, eta 5. paragrafoetan ematen du bere iri-tzia.

1. paragrafoan:

Hobe dugu lehenbailehen aldatzea gure ohitu-rak, etorkizunean ezin izango baitugu aldatu ezertxo ere.

2. paragrafoan:

Gure esku dagoen zerbait da. Gainera ez dugu ezer egiten honi aurre egiteko edota ekiditeko.

5. paragrafoan:

Beraz, argi dago prestatuak egon behar dugu-la edozertarako eta gure planeta zaintzen hasi beharko dugula.

Ondorioak:

3. paragrafoan

ehunka hildako poloak urtzen ari dira animalia guztiak desagerraraziko ditu kostaldean kokatzen diren herri eta hiriak urpean geratzera iritsiko dira

5. paragrafoan:

bestela urte batzuk aurrera, egoera hau oso txarra izango da

Konparazioa:

4. paragrafoan: Herri aurreratuetan edota gara-pen bidean dauden herrialdeetan lurrikara bat gertatuz gero suntsipena handiagoa izango da eraikin altuagoak, jende gehiago... dagoelako. Basamortu batean gertatuz gero suntsipen maila oso baxua izango da, logikoa denez.

Definizioa:

Aldaketa klimatikoa gizakion produktu toxiko-en eta beste eragile askoren erabilera txarraren ondorioz gertatzen den fenomeno naturalari deritzo.

2.- Idazlanaren alderdi ahulak hobetzen

- 1.- Etorkizunean ezin izango baitugu ezertxo ere aldatu
- 2.- Jende ugari hiltzen ari dela eta gure esku dagoen zerbait dela.
- 3.- Eta ondorioz, ehunka hildako daude aldi bakoitzean.
- 4.- Lurraren berotzearengatik poloak urtzen ari dira eta hemendik urte batzuetara bertan bizi diren animalia guztiak desagertuko dira.
- 5.- Halaber, kostaldean kokatzen diren herri eta hiriak urpean geratuko dira.
- 6.- Urte batzuk lehenago, CO₂ eta modu honeta-ko gasen erabilera ez zen orain bezain ugaria.
- 7.- Bestela, urte batzuk barru, egoera hau oso txarra izango da.

3.- Puntuazio-markak

Denok dakigunez, gure gizartean dugun arazo larrietako bat "klima aldaketa" da. Aldaketa klimatikoa, gizakion produktu toxikoen eta beste eragile askoren erabilera txarraren ondorioz gertatzen den fenomeno naturalari deritzo. Hobe dugu lehenbailehen aldatzea gure ohiturak, etorkizunean ezin izango baitugu ezertxo ere aldatu. Okerrena da, aldaketa klimatiko honek hondamendi naturalak ugaitu egiten dituela eta urtero arazo honengatik jende ugari hiltzen ari dela eta gure esku dagoen zerbait dela. Gainera, ez dugu ezer egiten honi aurre egiteko edota ekiditeko. Urtero-urtero, 500.000 lurrikara inguru erregistra-tzen dituzte. Antza denez, lurrikarak gertatze-rakoan animaliak aztoratuta ibiltzen dira.

Historian zehar itsasoak edo euriteek ere honda-mendi handiak eragin dituzte. Eta ondorioz, ehunka hildako daude aldi bakoitzean. Lurraren berotzearengatik poloak urtzen ari dira eta hemendik urte batzuetara bertan bizi diren ani-malia guztiak desagertuko dira. Halaber, kostal-dean kokatzen diren herri eta hiriak urpean gera-tuko dira.

Urte batzuk lehenago, CO₂ eta modu honetako gasen erabilera ez zen orain bezain ugaria; beraz, hondamendiak urriagoak ziren. Orain, aldiz, pla-neta "puskatzen" ari gara. Herri aurreratuetan edota garapen bidean dauden herrialdeetan lurri-kara bat gertatuz gero, suntsipena handiagoa izango da eraikin altuagoak, jende gehiago... dagoelako. Basamortu batean gertatuz gero, suntsipen maila oso baxua izango da, logikoa denez. Beraz, argi dago prestatuak egon behar dugula edozertarako eta gure planeta zaintzen hasi beharko dugula. Bestela, urte batzuk barru, ego-era hau oso txarra izango da.

[44]

1. ONDO
2. ONDO
3. Nork zabaldu ote du *Josune* eta *Jorge* bana-tu direlako/diren zurrumurrua?
4. *Euskara* Afrikatik datorrelako/datorren hipo-tesiari indarra galdu du azken urteotan.
5. ONDO
6. Maite gaituzten/gaituztelako seinale da egin diguten harrera beroa.
7. *Berriro* elkar ikusiko dugun/dugulako espe-rantza ez dut galdu.

euskadiirratia
gertu

EUSKARAREN GEOGRAFIK,
GIZA GEOGRAFIK,
EZ DU MUGARIK.
ERABILERAK EMATEN DIO
BIZIA ETA INDARRA.

